

Senioriopettaja

Nro 3/2017

2.6.2017

**Apuja digiloikkaan
OSJ:n vuosikokousvalinnat
Ilmoittaudu Kuopion päiville!**

Senioriopettaja

Nro 3/2017 2.6.2017

Kuva: Kirsti Lehtinen

Seppo Niemen johdolla tehtiin viimeisiä viilailuja Kuopion senioriopettajapäiviin vuosikokousristeilyn aikana pidetyssä palaverissa.

Tässä numerossa

- 4 OSJ:n vuosikokouspäätöksiä
- 8 Suunnaksi Kuopio, tutustu ohjelmaan!
- 10 Tarjamo jatkaa Venkin puheenjohtajana
- 14 Aarno von Bell monessa mukana
- 16 Uusi opetussuunnitelma seuraa aikaansa
- 18 Severistä eväitä digiloikkaan
- 20 Taidenäyttely Suomen kehitymisestä
- 25 Seniorikokin lautasella Suomi ja USA
- 26 Ratkaise kesäristikko!
- 28 Uutisia alueilta

Julkaisija: Opetusalan Seniorijärjestö OSJ ry
Undervisningssektorns Seniororganisation rf

Puheenjohtaja
Erkki Kangasniemi
Bredantie 40
02700 Kauniainen
erkki.kangasniemi@gmail.com

Toiminnanjohtaja
Kirsti Lehtinen
020 748 9736
kirsti.lehtinen@oaj.fi

Postiosoite
Opetusalan Seniorijärjestö OSJ ry
Rautatieläisenkatu 6, 00520 Helsinki
020 748 9736
Kaikki lehteen tuleva aineisto
päätoimittajalle: senioriopettaja@osj.fi

Osoite- ja jäsentietojen muutokset
Opetusalan Seniorijärjestön toimisto
020 748 9678
seniorit@oaj.fi

www.osj.fi
Sivulle pääset joko omalla tai esimerkiksi kirjastosi tietokoneella.

Päätoimittaja/toimitussihteeri

Anneli Rajaniemi

Kytöpolku 33, 00740 Helsinki

puh 040 768 8436

senioriopettaja@osj.fi

Ilmestyy kuusi numeroa vuodessa

Painos 22 000 kpl

ISSN 1798-6885

Toimitusneuvosto:

Liisa Fräki (pj), 040 701 6107

liisa.fraki@gmail.com

Erkki Kangasniemi

erkki.kangasniemi@gmail.com

Kari-Veli Lehtonen, 050 582 3105

kariveli.lehtonen@gmail.com

Sinikka Anneli Rahikainen, 040 824 6048

sinikkaanneli.rahikainen@gmail.com

Osmo Ukkonen, 040 763 7202

osmoukk@suomi24.fi

Anneli Rajaniemi (siht.) päätoimittaja

Taitto: Tuula Koivula ja Anneli Rajaniemi

Kirjapaino: Forssa Print, Esko Aaltosen katu 2, 30100 Forssa

puh. 03 4235 1

sähköposti: fkp@forssaprint.fi

Ilmoitushinnat, neliväri-ilmoitus

Koko

1/1 (199 x 244 mm) 1000 €

1/2 (97 x 244 tai 199 x 120 mm) 600 €

1/3 (63 x 244 tai 199 x 78 mm) 400 €

1/4 (97 x 120 tai 199 x 57 mm) 350 €

1/6 (97 x 78 mm) 250 €

1/8 (97 x 57 mm) 200 €

Takakansi 1200 €

Alennus: Vuosi-ilmoitus (6 numeroa) -25 %

Lehti julkaisee OSJ ry:n jäsenten pikkuilmoituksia maksutta.

Tilaushinta sisältyy jäsenmaksuun.

Toimituksellinen aineisto pyydetään lähettämään päätoimittajalle PC-muodossa kirjoitettuna ilman rivinvaihtoja tai pakotavutuksia. Naputa kolme tyhjää lyöntiä kpl-jaon merkiksi! Kuvat suositellaan ottamaan mahdollisimman suuressa koossa. Käytä mieluummin sähköpostia, teksti esimerkiksi Word tai RTF muodossa. Konekirjoitettu paperikäsikirjoitus käy myös. Tekstit ja kuvat voi lähettää myös CD-levyllä. Aineisto palautetaan vain pyydettyäessä.

18. vuosikerta

Ilmestymisaikataulu 2017

Numero	Aineisto	Ilmestyy
4	16.8.2017	22.9.2017
5	11.10.2017	17.11.2017
6	8.11.2017	15.12.2017

Kansi

Suloista suvea

Kuva: Matton

Asumispolitiikkaa, kiitos!

Vuonna 2030 maassamme on noin 1,5 miljoonaa yli 65-vuotiaasta asukasta. Väestön ikääntyminen vaikuttaa suoraan asumiseen. Lähivuosikymmeninä tarvitaan yli miljoona esteetöntä ja turvallista kotia.

75+-vuotiaista asuu nykyisin tavallisissa asuinnoissa yli 90 prosenttia. Kotona asuminen on varmasti monen seniorin oma toive. On järkevämpää tuoda palvelut kotiin kuin muuttaa palveluiden perässä paikasta toiseen.

Sitten tulee se suuri *mutta*. Entä jos koti on sellainen, johon palveluiden tuominen ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista? Tai koti sijaitsee kaukana palveluista. Tai jos talosta puuttuu hissi, ja kotona asuvan on vaikea päästä asioimaan tai edes ulkoilemaan. Voi myös olla, ettei lähellä asu ketään, jolta voisi saada apua.

Asuntokantamme muuttuu hyvin hitaasti. Ikääntymisen mukanaan tuomiin tarpeisiin pitää kuitenkin varautua riittävän ajoissa. Tämä koskee niin kuntien vallassa olevaa kaa-voitusta ja rakentamista kuin yksityisiä rakennushankkeita.

Tarvitsemme näkökulman vaihtamista

asuntopolitiikasta *asumispolitiikkaan*: ikääntyvien omien toiveiden ja tarpeiden kuuntelemista. Millainen on toimiva ja turvallinen asu- mistapa elinvuosien karttuessa? Mitä palveluita pitää olla tarjolla ja mihin hintaan?

Asukasbarometrin mukaan toiveet kerrostalossa asumisesta lisääntyvät 60 ikävuo- den jälkeen. Eniten asumissuunnitelmiin vai- kuttavat oma ja puolison terveys. Lisäksi vai- kuttavat lasten, omaisten ja ystävien läheisyys sekä eläkkeen myötä pienentyneet tulot.

Asumisen toiveissa ja haaveissa tulevat esiin kohtuuhintainen esteetön asuminen, modernit asunnot ja niihin liittyvät koneet ja laitteet sekä toimivat lähipalvelut.

Jotta toiveet ja todellisuus kohtaisivat, kai- vataan kokonaan uudenlaisia avauksia. Niitä- kin on jo tehty. Esimerkiksi Jyväskylään pe- rustettiin Varttuneiden asumisoikeusyhdis- tys Jaso, joka tuottaa senioreille asumisoike- usasuntoja.

Tampereella taas on suunniteltu Hervan- taan ikäystävälliseksi: on kehitetty asuinympä- ristöä, viheralueita ja kiinteistöjä esteetö- män asumisen tarpeisiin. Samalla on paran-

nettu keskeisten asiointireittien turvallisuut- ta ja kunnossapitoa, jotta ikääntyneen elinpi- ri säilyy laajana ja arki aktiivisena.

Tällaiset hankkeet ovat oivia esimerkkejä asumispolitiikasta. Näitä lisää!

Kirsti Lehtinen

toiminnanjohtaja
kirsti.lehtinen@oaj.fi

Boendepolitik, tack!

År 2030 kommer det att finnas unge- fär 1,5 miljoner invånare som är över 65 år i vårt land. Den åldrande befolkningen kommer att direkt inverka på boendet. Under de närmaste årtiondena kommer det att behövas över en miljon obehindrade och trygga bostäder.

Över 90 procent av dem som är över 75 år gamla bor nu i vanliga bostäder. Mången senior vill säkert bo hemma. Det är förnufti- gare att föra servicen till hemmet än att för- flytta sig efter tjänsterna från ställe till ställe.

Sedan kommer ett stort *men*. Tänk om hemmet är sådant, att det inte är möjligt el- ler ändamålsenligt föra servicen dit? Eller om hemmet är beläget långt från all service. Eller om det saknas hiss i huset och den som bor hemma har svårt att gå ut på ären- den eller att ta sig en nypa frisk luft. Det kan också vara så, att det inte bor någon i närhe- ten som man kan be om hjälp.

Vårt bostadsbestånd förändras mycket långsamt. Man bör dock i tillräckligt god tid

förbereda sig på de behov som uppstår i samband med ålderdomen. Detta berör bå- de kommunernas planering och byggande och de privata byggnadsprojekten.

Vi behöver ändra vår synvinkel från byg- gnadspolitik till *boendepolitik*: att lyssna på de äldres egna önskemål och behov. Hurudan är ett fungerande och tryggt boende då åldern stiger? Vilka tjänster bör finnas tillgängliga och till vilket pris?

Enligt invånarbarometern vill allt fler bo i höghus efter fyllda 60 år. Mest inverkar den egna och maken/makans hälsa på boendepla- nerna. Dessutom inverkar närheten till barn, släktingar och vänner samt de minskade in- komsterna i samband med pensionen.

I samband med boendet finns det för- hoppningar och drömmar om lätt boende, moderna bostäder med tillhörande maski- ner och apparatur samt fungerande närser- vice.

För att önskingarna och verkligheten skall kunna mötas behövs det helt nya ut-

spel. Sådana har redan gjorts. I Jyväskylä grundades "Varttuneiden asumisoikeusyh- distys Jaso", som producerar boenderättslä- genheter för seniorer.

I Tammerfors har man planerat Hervanta att bli äldrevänligt: man har utvecklat boen- demiljöer, grönområden och fastigheter för ett obehindrat boendes behov. Samtidigt har man förbättrat de centrala rutternas säker- het och underhåll till servicen så att de äld- res livsområde förblir omfattande och var- dagen aktiv.

Dessa projekt är utmärkta exempel på boendepolitik. Mera sådant!

Kirsti Lehtinen

verksamhetsledare

Ulla Bäck

översättning

Erkki Kangasniemi valittiin

Henkilövalinnat olivat tärkeimpinä asioina Opetusalan Senioriorijärjestön vuosikokouksessa. Puheenjohtaja Erkki Kangasniemi valittiin uudelle nelivuotiskaudelle yksimielisesti ja uusi hallitus varajäsenineen valittiin kahdeksi vuodeksi esitysten mukaisesti.

Viime vuosina indeksien merkitys eläkkeisiin ei ole ollut niin suuri kuin vielä 1995–2015, jolloin palkat nousivat 80 prosenttia ja eläkkeet 37 prosenttia.

Avatessaan vuosikokousta, puheenjohtaja Erkki Kangasniemi kertoi, että Eläkkeensaajien keskusliitto on kehittänyt uuden idean eläkeindeksien korjaamiseksi.

Sen mukaan indeksin palkkapainotettavuutta on nostettava niin, ettei työelämän rahoitusta vaaranneta. Tämä tarkoittaisi pienten eläkkeiden tason korjaamista leikkaamalla keskieläkkeitä ja sitä suurempia eläkkeitä.

Eläkkeiden korotuksia ei hoidettaisi ollenkaan eläkeyhtiöiden 180 miljardin rahastosta, vaan ongelma ratkaistaisiin huonontamalla esimerkiksi opettajien ja muiden akavalaisien eläkkeiden kehittymistä entisestään.

Keskimääräinen eläke on tällä hetkellä hieman yli 1600 euroa kuukaudessa. Kangasniemi kehotti vuosikokousedustajia huolehtimaan siitä, että kaikki heidän taustajoukkonsa ymmärtäisivät, mitä tämä kateuteen perustuva muutos merkitsisi toteutuessaan heidän tuleville eläkkeilleen. Uudistuksesta hyötyisivät ne, joiden eläke olisi noin 1400 euroa tai sitä pienempi, muut joutuisivat maksumiehiksi.

UUSIA YHTEISTYÖTAHOJA

Toimintakertomuksesta ilmeni, että vuoden 2016 lopussa Opetusalan Seniorijärjestöön kuului 20 267 jäsentä, joiden ikä asettui 39–99 vuoden väliin. Valtaosa heistä on 64–71-vuotiaita.

Järjestö hankki yhteistyötahoja vaikuttaakseen siihen, että ikääntyvät otetaan

huomioon digitalisoituvassa yhteiskunnassa. Tämä oli yhtenä syynä siihen, että OSJ liittyi Vanhustyön keskusliiton jäseneksi.

Yhteistyö ja edunvalvonta jatkuivat edelleen Akavan senioriverkoston Valtakunnalliset eläkeläisjärjestöt Venk ry:n kautta.

Järjestön talous on vakaalla pohjalla. Suuri myyntivoitto nosti tilinpäätöksen loppusumman yli 238 400 euroon. Myyntivoitosta saadut varat sijoitettiin uudelleen, joten summa ei ole todellista rahaa järjestön tileillä. Tavoitteena on ollut, että järjestön toimintaa voidaan pyörittää jäsenmaksutoitoilla. Lähellä tavoitetta ollaan jo. Kulujäämä on hieman, eli 8 594,67 euroa negatiivinen. Kokous vahvisti tilinpäätöksen ja myönsi tilin- ja vastuuvapauden tilivelvollisille.

ALUETOIMINTAAN TUKEA

Suomen satavuotisjuhlavuonna järjestö korostaa liikuntaa ikääntyvien ihmisten hyvinvoinnin edistäjänä. Siitä tulee mahdollisesti syksyllä jäsenkampanja.

OSJ haluaa kustantaa OAJ:n jäsenkalenterin jäsenilleen, ja ellei joku sitä halua, hän

OSJ:n vuosikokous oli koolla Akavatalon Valopihalla. Etuoikealla Pekka Koskinen, joka leppoisan tehokkaasti johti kokousta. Hänen vieressään istuva Erkki Kangasniemi valittiin järjestön puheenjohtajaksi seuraavaksi nelivuotiskaudeksi.

jatkamaan ja hallitus uudistui

voi perua kalenterin tulon. OAJ:ssä tilanne on toisin päin.

Vuosikokous päätti vuoden 2018 jäsenmaksun suuruudeksi 30 euroa, eli se on samansuuruinen kuin kuluvanakin vuonna.

Talousarvio on pääosin samantapainen kuin edellinen, mutta sisältää joitakin tarkistuksia. Muun muassa aluetoimintaan on lisätty 15 000 euroa. Talousarvion käsittelyssä hyväksyttiin kuitenkin **Hannu Eevan** esittämä ponsi, jossa hallitusta edellytetään tutkimaan mahdollisuutta alueellisen toiminnan tuen korottamiseen.

HALLITUS VAIHTUI

OSJ:n 12-jäsenisestä hallituksesta vaihtui peräti yhdeksän jäsentä. Paikkansa jättivät Liisa Fräki, Otso Kahila, Hely Kalkkinen, Erkki Kukkonen, Jouni Palonen, Unto Sippola, Arja Sore, Osmo Ukkonen ja Helkky Vesterinen.

Erkki Kukkonen kutsuttiin OSJ:n kunniajäseneksi ansioistaan OSJ:n hallituksen jäsenenä, järjestön varapuheenjohtajana ja työvaliokunnan jäsenenä. Arja Sorelle myönnettiin OSJ:n pöytästandaari mm.

ansiokkaasta työskentelystä hallituksen ja sen työvaliokunnan jäsenenä.

Entisestä hallituksesta jatkavat Marja-Terttu Halpio-Huttunen, Kari Jääskeläinen ja Terttu Möttönen.

OSJ:n hallitus toimii samalla myös OAJ:n senioritoimikuntana. Vuosina 2017–2019 alueittain valitut hallituksen jäsenet ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä ovat:

Lappi: varsinainen jäsen *Jouni Kukkonen*, Länsi-Pohjan senioriopettajat; henkilökohtainen varajäsen *Hely Kalkkinen*, Lapin senioriopettajat.

Pohjois-Pohjanmaa ja Kainuu: varsinainen jäsen *Matti Pitkänen*, Kajaanin Seudun Senioriopettajat; henkilökohtainen varajäsen *Unto Sippola*, Oulun seudun senioriopettajat.

Pohjois-Savo ja Pohjois-Karjala: varsinainen jäsen *Marja Paavonkallio*, Joensuun seudun senioriopettajat; henkilökohtainen varajäsen *Seppo Niemi*, Kuopion seudun senioriopettajat.

Etelä-Savo, Etelä-Karjala ja Kymenlaakso: varsinainen jäsen *Mauri Inkinen*, Imatran seudun senioriopettajat; henkilö-

Arja Sore sai OSJ:n pöytästandaarin.

Erkki Kukkonen kutsuttiin OSJ:n kunniajäseneksi.

Hallituksesta pois jääviä jäseniä muistettiin kokouksessa.

Hannu Eeva esitti ponnien aluetoiminnan rahoituksen lisäämiseksi.

kohtainen varajäsen *Pekka Herranen*, Kouvolan seudun senioriopettajat.

Keski-Suomi: varsinainen jäsen *Terttu Möttönen*, Saarijärven seudun opetusalan seniorit; henkilökohtainen varajäsen *Eeva Liisa Salmijärvi*, Läntisen Keski-Suomen senioriopettajat.

Keski-Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa ja Pohjanmaa: varsinainen jäsen *Kari Jääskeläinen*, Seinäjoen Senioriopettajat; henkilökohtainen varajäsen *Aune Orjala*, Kokkolan senioriopettajat.

Pirkanmaa: varsinainen jäsen *Marja-Liisa Remes*, Tampereen seudun senioriopettajat; henkilökohtainen varajäsen *Timo Saarelainen*, Valkeakosken seudun

Vuosikokousristeilyllä oli hyvä tunnelma.

senioriopettajat.

Satakunta ja Varsinais-Suomi: varsinaiset jäsenet *Saila Rintee*, Lounaisrannikon Senioriopettajat ja *Marja-Terttu Halpio-Huttunen*, Porin Seudun Senioriopettajat; *Saila Rinteen* henkilökohtainen varajäsen *Hannu Eeva*, Salon senioriopettajat ja *Marja-Terttu Halpio-Huttusen* henkilökohtainen varajäsen *Helkky Vesterinen*, Turun seudun senioriopettajat.

Päijät-Häme ja Kanta-Häme: varsinainen jäsen *Arja Keltomäki*, Hämeenlinnan Seudun Senioriopettajat; henkilökohtainen varajäsen *Leila Tiira*, Heinolan seudun Senioriopettajat.

Uusimaa: varsinaiset jäsenet *Pentti*

Länne, Helsingin seudun ammatilliset senioriopettajat ja *Arja Jääskeläinen*, Hyvinkään-Nurmijärven senioriopettajat; *Pentti Länne* henkilökohtainen varajäsen *Liisa Fräki*, Helsingin seudun ammatilliset senioriopettajat ja *Arja Jääskeläisen* henkilökohtainen varajäsen *Harry Myllymäki*, Länsi-Uudenmaan senioriopettajat.

Vuosikokouksessa oli läsnä Akavatalon Valopihalla 134 äänivaltaista kokousedustajaa. Kokouksen jälkeen oli mahdollisuus osallistua vuosikokousristeilylle Tallinnaan ja tutustua kaupunkiin opastetulla kiertoajelulla.

Anneli Rajaniemi, teksti ja kuvat

Bussit veivät kokousedustajat kiertoajelulla tutustumaan Tallinnan tuttuihin ja vähän tuntemattomampiinkin kohteisiin.

KUOPIJOON, KUOPIJOON!

Senioriopettajapäivät Kuopiossa 16.–17.09.2017

Mualima muuttuu – muututaanko myö

Kuopiossa, Kallaveden ja kalakukon kaupungissa järjestämme yhdessä OSJ ry:n kanssa 16.–17.9.2017 valtakunnalliset senioriopettajapäivät. Lauantain ohjelma on yhteinen kaikille osallistujille, mutta sunnuntain ohjelman voi osallistuja valita mielensä mukaan.

OSJ tarjoaa kaikille osallistujille lauantain 16.9. ohjelman sekä lounaan ja päiväkahvit.

OSJ:n koulutusosuuden jälkeen on varattu aikaa hetken hengähtämiseen.

Illanviettomme alkaa Kuopion kaupungin tervehdyksellä ja huipentuu savolaisiin iltamiin.

Päivien tapahtumat sijoittuvat pääosin hotelli Scandiciin.

Sunnuntaina aamupäivällä on mahdollisuus Scandicissa tapahtuvan ohjelman rinnalla osallistua messuun Kuopion tuomiokirkossa tai vaihtoehtoisesti vierailla uudistetussa ortodoksisessa kirkkomuseo Riisassa.

Majoitusta varten huoneita on varattu hotelli Scandicissa, hotelli Puijonsarvessa ja hotelli Jahdissa.

Osallistujat huolehtivat itse huonevarauksista.

Olemme myös mukana Suomi100-juhlavuoden tapahtumissa.

Päiviemme teemaa ”Mualima muuttuu – muututaanko myö” mukaillen haluamme tarjota teille kulttuuria, tietoa ja savolaista viihdettä hersyvän yhdessäolon ryydittämänä.

Päiviemme esiintyjät tunnetaan alansa meritoituneina osajina.

Meidän, jo työelämän taakse jättäneiden puolesta aktiivinen vanhusneuvosto huolehtii äänemme kuulumisesta kaupungin eri toimintojen järjestämisessä.

Kaupunkimme profiloituu strategiassaan terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuusosaamisen keskittymänä.

Kuopio elää voimakasta kehityskautta. Väkiluku kasvaa ja aktiivisen kehittymisen merkit ovat näkyvissä kaikilla toimialoilla. Täällä on hyvä olla ja tänne on hyvä tulla.

Kuopion seudun senioriopettajat ry toivottaa teidät tervetulleeksi Kuopioon, onnellisten ihmisten kaupunkiin!

Seppo Niemi
puheenjohtaja

OHJELMA

Lauantai 16.09.

- klo 11.00–12.30 Ilmoittautuminen päiville hotelli Scandicissa, Satamakatu 1
- klo 11.15–12.45 Lounas
- klo 13.00–13.05 Koulutuspäivän avaus
Ksso:n puheenjohtaja Seppo Niemi
OSJ:n puheenjohtaja Erkki Kangasniemi
- klo 13.05–14.00 Sanoista rakennetut kaupungit; Kuopio ja Pietari–Leningrad Sirpa Kähkösen tuotannossa
Kirjailija Sirpa Kähkönen
- klo 14.00–15.00 Ikääntyvän muusikon tie
Professori, kapellimestari Atso Almila
- klo 15.00–15.30 Kahvitauko
- klo 15.30–17.00 OSJ:n ajankohtaiset edunvalvonta- ja järjestöasiat
Puheenjohtaja Erkki Kangasniemi
Toiminnanjohtaja Kirsti Lehtinen
Yhteistyötahojen tervehdykset
- klo 17.00–19.00 Vappaata aekoo
- klo 19.00–19.15 Kuopion kaupungin tervehdys
Kuohuviinitarjoilu
- klo 19.15–23.30 Savolaiset ilmat
Aloitamme yhteisellä illallisella ja ohjelman tahdittaa kirjailija, näyttelijä Antti Heikkinen orkestereineen

Sunnuntai 17.09.

- klo 8.30–10.00 Ilmoittautuminen sunnuntain tulijoille hotelli Scandicissa, Satamakatu 1

Vaihtoehtoiset ohjelmat:

A:

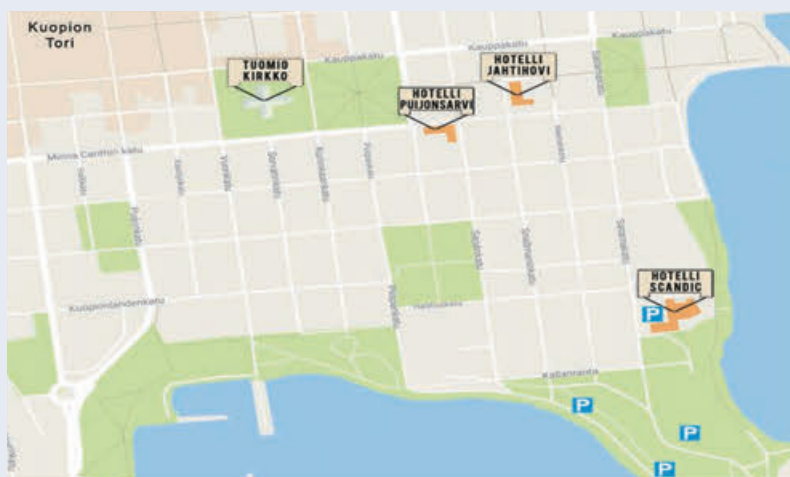
- klo 9.30–11.30 Käynti ortodoksisessa kirkkomuseo RIISassa ja matkalla Kuopion esittelyä

B:

- klo 10.00–11.30 Messu Tuomiokirkossa, Tuomiorovasti Ilpo Rannankari

C: Ohjelmaosuus hotelli Scandicissa

- klo 10.00–10.10 Musiikillinen päivän avaus
- klo 10.10–11.00 Mummo, kiikkustuoli ja älykänny – näkökulmia ikään ja teknologiaan
YTT Noora Talsi
- klo 11.00–12.00 Tie mutkistuu – vauhti kiihtyy
Professori Olli-Pekka Rynnänen
- klo 12.00–12.30 Päivien päätös
Järjestelytoimikunta ja Kuopio-kvartetin lauluryhmä
Seuraavien järjestäjien puheenvuoro
- klo 12.30–13.30 Lounas

Hotellien parkkipaikoilla on maksullista tilaa autoilla saapuville. Hotelli Scandicin lähellä on myös pysäköintitilaa katujen varsilla ja ulkoilu- ja leikkopaikkojen (mm. Väinölänniemen uimala, tenniskentät) läheisyydessä.

OSALLISTUMINEN JA HINNAT Ilmoittautuminen 15.08.2017 mennessä

A OSJ:n koulutuspäivä klo 11.15–17.00	la	–	OSJ maksaa
B Pääsylippu iltamiin Scandicissa	la	55 €	Kolmen ruokalajin illallinen, viini ja ohjelma
C Lounas ja luennot Scandicissa	su	30 €	Ksso:n jäsenet 10 €
D RIISA	su	20 €	12 €, jos museokortti
E Lounas Scandicissa	su	16 €	RIISAan tai tuomiokirkkoon menevät
F Lounas, kahvi ja luennot Scandicissa	la	32 €	Ei-jäsenen maksu
G Lounas ja luennot Scandicissa	su	35 €	Ei-jäsenen maksu

1. Yhdistyksen virallinen edustaja lauantain koulutuspäivässä

- OSJ on lähettänyt sähköisesti yhdistyksiin linkin, jonka kautta yhdistys ilmoittaa lauantain koulutuspäivään osallistuvat edustajansa.
- Koulutuspäivän jälkeisestä osallistumisesta (iltamat ja sunnuntai) kukin valitsee vaihtoehdoista B–E ja maksaa yhteisumman henkilökohtaisella tilisiirrolla pankkiin.

Tilisiirron viestikenttään seuraavat tiedot:

- nimi ja sähköpostiosoite/puhelinnumero mahdollista tarkistusta varten
- erittely osallistumisesta ja maksuista (esim. B, D, E)
- terveyteen vaikuttavat ruoka-aineallergiat

2. Muu päivälle osallistuva sekä ei-jäsen

- Valitse oman suunnitelmasi mukaan vaihtoehdoista A–G ja maksa yhteisumma henkilökohtaisella tilisiirrolla pankkiin.

Tilisiirron viestikenttään seuraavat tiedot:

- nimi ja sähköpostiosoite/puhelinnumero mahdollista tarkistusta varten
- erittely osallistumisesta ja maksuista (esim. A, B, D, E)
- terveyteen vaikuttavat ruoka-aineallergiat

3. Vain OSJ:n koulutuspäivään lauantaina klo 11.15–17.00 osallistuva, joka ei ole yhdistyksen virallinen edustaja

- Ilmoittaudu sähköpostitse hilkka.tapola@dskuopio.net tai puh. 0400 577 698/tekstiviesti kertomalla nimi ja sähköpostiosoite/puhelinnumero sekä terveyteen vaikuttavat ruoka-aineallergiat.

Ilmoittautumiset kerätään sähköisistä järjestelmistä sekä tilisiirtolomakkeista ja ne ovat sitovia. Tietojen perusteella kootaan jokaiselle osallistujalle oma ohjelmapaketti.

Maksut: Kuopion seudun senioriopettajat ry, FI29 5600 0520 5513 60

MAJOITTUMINEN

Osallistuja varaa majoituksen itse. Huoneita on varattu hotelli Scandicin lisäksi kahdesta lähellä sijaitsevasta hotellista. Huonevaraus tehdään suoraan hotellista **15.08.2017 mennessä**.

Varaustunnus: Senioriopettajapäivät

Hotelli Scandic

Satamakatu 1
puh. 0200 81800
s-posti: kuopio@scandichotels.com
Standardhuone, 1 hh 84 €/vrk, 2hh 98 €/vrk
Superiorhuone, 1 hh 97 €/vrk, 2 hh 111 €/vrk
Superiorhuoneissa lisävuodemahdollisuus 20 €/vrk

Hotelli Puijonsarvi (s-etukorttihuone)

Minna Canthinkatu 16
puh. 010 762 9500
s-posti: sales.kuopio@sokoshotels.fi
Yhden hengen huone 110,00 €/vrk
Kahden hengen huone 130,00 €/vrk

Hotelli Jahtihovi

Snellmaninkatu 23
puh. 017 2644 400
s-posti: info@jahtihovi.fi
Yhden hengen huone 89 €/vrk
Kahden hengen huone 109 €/vrk

JÄRJESTÄJIEN YHTEYSTIEDOT

Kuopion seudun senioriopettajat ry, www.kssso.osj.fi
Seppo Niemi s-posti seppo.niemi@dnainet.net puh. 050 057 2874
Eija Aromaa s-posti earomaa@gmail.com puh. 040 517 7152
Elina Roininen s-posti roininen.elina@gmail.com puh. 040 828 0479 (maksuasiat)

Jäähyväiset hallitustyöskentelylle

Yhdeksän OSJ:n hallituksen varsinaisista jäsenistä kertoi maaliskuun lopulla pidetyssä toimikauden 2015–2017 viimeisessä kokouksessa, etteivät he enää ole ehdolla seuraavaan hallitukseen. Vain kolme jäsentä kertoi olevansa käytettävissä valittaessa uutta hallitusta.

Pisimpään hallituksessa toiminut jäsen, **Jouni Palonen** Tampereen seudun senioriopettajista piti jäähyväispuheen kaikkien pois jäävien puolesta. Jouni kertoi olleensa yhteensä yhdeksän vuotta hallituksessa. Hän laski, että tuohon rupeamaan mahtuu noin 80–90 kokousta. Sinä aikana hänen oma yhdistyksensä jäsenmäärä kasvoi 1400 jäsenestä 1600 jäseneseen. Hän sanoi, että järjestön julkaisema lehti on jäsenille tärkeä yhdysside ja tiedon jakaja.

Jouni muistutti, että eläkkeen tasosta pitää huolehtia indekseillä, koska työeläke on ansaittua palkan jatketta eikä sosiaalivastusta.

Vaikka edunvalvonta on ollut välistä vaikeaa, silti toiminta hallituksessa on ollut hauskaakin. Niinpä hän tuumasikin: ”Aamulla ei ikinä tiedä, kuinka hauskaa illalla voi olla.”

AR

Kuva: Anneli Rajaniemi

Jouni Palonen piti yhdeksän hallitusvuoden jälkeen jäähyväispuheen kaikkien hallituspaikkansa jättäneiden puolesta.

Seuraa OSJ:tä Facebookissa

OSJ:n Facebook-sivun osoite on www.facebook.com/osjry.

Jos siis käytät Facebookia, liity tykkääjäksi.

Sivuille päivitetään monenlaista ikäihmisiä kiinnostavaa materiaalia, huumoria unohtamatta.

Tykkää meistä
Facebookissa!

Mitä pitää tehdä?

Facebook-sivun seuraajaksi ilmoittautuminen on yksinkertaista.

1. Mene OSJ:n Facebook-sivulle. Pääset sinne esimerkiksi OSJ:n kotisivujen kautta. Siellä on yllä oleva peukalo, jota klikkaamalla pääsee sivuille. Tai sitten kirjoita sivujen osoite (www.facebook.com/osjry) jonkin nettiselaimen (esimerkiksi Chrome, Firefox tai Safari) hakukenttään.
2. Sivun yläreunaan ilmestyy kaksi ruutua: sininen Rekisteröidy ja vihreä Kirjautu sisään. Kun ilmoitat **Kirjautu sisään** -kohtaan omat Facebook-tunnukset, pääset tykkäämään, kommentoimaan ja jakamaan tietoa. Kommentteihin ei saa kirjoittaa esimerkiksi myynti- tai vuokrausilmoituksia.
HUOM! OSJ:n Facebook-sivuja voi käydä katsomassa, vaikka ei olisi itse Facebookissa. Tykkäämistä ja jakamista varten tarvitaan omat Facebook-tunnukset.
3. Käy tykkäämässä ja etenkin jakamassa OSJ:n päivityksiä. Näin saamme levitettyä tietoa sellaisillekin, jotka eivät ole vielä jäseniämme.

Kalenterin tulo voi perua

Jos et käytä OAJ-taskukalenteria, käy perumassa kalenterin tulo.

OSJ:n jäsenetuna säilyy OAJ-taskukalenteri, ellei jäsen itse ole aiemmin perunut kalenterin tuloa.

OAJ poisti keväällä 2017 kaikilta jäseniltään kalenterin tulemisen. OAJ:n jäsenen pitää käydä itse tilaamassa kalenteri, jos sen haluaa.

Muutos ei koskenut OSJ:n jäseniä. Senioriopettajat saavat edelleen kalenterin ilman, että itse käy kalenteria tilaamassa. OAJ:lla ja OSJ:llä on siis erilainen käytäntö. Jäsenillämme on kuitenkin mahdollisuus valita, haluaako OAJ:n taskukalenterin vai ei. Jos et halua enää vuoden 2018 taskukalenteria, sinun kannattaa ilmoittaa asiasta OAJ:n jäsensivuilla olevissa tiedoissa.

MENETTELE TÄLLÖIN SEURAAVASTI:

1. Mene OAJ:n verkkosivuille, osoite www.oaj.fi.
2. Kirjautu OAJ:n jäsensivuille (klikkaa oikeassa yläkulmassa olevaa otsikkoa **Jäsenisivuille**). Käyttäjätunnukseksi on OSJ:n jäsenkortissa oleva jäsennumero. Jos olet unohtanut salasanan, saat tilattua sen kännykkäsi tai sähköpostiisi (tämä edellyttää, että jäsenrekisteritiedoissasi on toimiva kännykkänumero tai sähköpostiosoite).
3. Kun olet kirjautunut OAJ:n jäsensivuille, mene kohtaan **Omat tiedot** (löytyy jäsensivujen oikeasta yläkulmasta jäsennumeron alta). Klikkaa seuraavaksi kohtaa **Muokkaa**. Tällöin avautuu sivu, jossa ensin on yhteystietosi (voit samalla päivittää puhelinnumerosi, osoitteesi ja sähköpostiosoitteesi). Sivun alareunassa on **Muut tiedot** -kohdassa kalenteri. **Ota pois rasti** ruudusta Kyllä. Näin kalenteri ei enää tule sinulle.
4. Jos kirjautuminen ei jostain syystä onnistu, voit ottaa myös yhteyttä OSJ:n toimistoon. Myös toimistossa pystytään poistamaan jäsentiedoista kalenterin tulo. Toimiston sähköpostiosoite on seniorit@oaj.fi tai puhelinnumero 020 748 9678 tai 020 748 9736. Jos ilmoitat tietoja sähköpostitse, muistathan mainita nimesi ja osoitteesi sekä syntymäaikasi – tai jäsenkortissa olevan jäsennumerosi – jotta kalenteri perutaan oikealta henkilöltä.

Koko Suomi kiittää?

Suomi julistautui itsenäiseksi vaikeissa oloissa joulukuussa 1917.

Nykyiset eläkeläiset ovat olleet keskeisessä asemassa rakentamassa maastamme korkealaatuisen hyvinvointivaltion. Ilman sitä uhrautuvaa työtä ei tämän päivän nuorilla ja työikäisillä olisi mahdollisuutta näin korkeaan elintasoon ja hyvinvointiin. Korvaamattoman arvokasta on myös se työ, mitä isovanhemmat tekevät lastensa ja lastenlastensa hyväksi.

Edellä mainitusta huolimatta monet eläkeläiset ovat kokeneet viime aikoina perusteetonta syyllistämistä siitä, kuinka ahneita oman edun tavoittelijoita ja nuorten tulevaisuudesta piittaamattomia he ovat. Maassamme on saatu aikaan nuorten ja seniorikansalaisten vastakkainasettelu vastuuttomalla toiminnalla. Tätä on edesauttanut harkiten luotu väärä mielikuva mm. eläkeläisten ansioketjityksestä. Valitettavasti tähän ovat syyllistyneet jopa arvostamani asiantuntijayhteisöt kuten ETK.

Selvityksissä on annettu ymmärtää, että eläkkeet ovat kohonneet suurin piirtein yhtä paljon kuin palkat. Eläkkeitä vertailtaessa olisi ollut rehellistä tuoda esille myös se, mitä on tapahtunut yksilötasolla. Esimerkiksi vuosina 1995–2015 palkka on noussut yli 80 prosenttia ja eläkkeellä ollut on saanut samana aikana keskimäärin 37 prosentin korotuksen tuloonsa. Myös verotusta verrattaessa unohdetaan yli 68-vuotiaat, vaikka eläkkeiden verotus palkkatulojen verotuk-

seen verrattaessa muuttuu siinä vaiheessa eläkeläisille huomattavasti epäedullisemmaksi. Puhumattakaan suurimpiin eläketuloihin kohdistuvasta kuuden prosentin raippaverosta.

Toivottavasti Suomen juhluvuoden hanke ”Koko Suomi kiittää” nostaa esille aidosti ja rehellisesti sen työn, mitä eläkeläiset ovat tehneet ja edelleenkin tekevät nuortemme ja koko maamme hyväksi. Toivon myös, että kaikkien asiantuntijatahojen tulevat laskelmat voidaan kokea oikeudenmukaisina ja tasapuolisina. Niiden tulee olla sellaisia, ettei tarkoitushakuisesti jätetä tiettyjä asioita selvitysten ulkopuolelle.

Minä ymmärrän erittäin hyvin taloudelliset realiteetit ja myös ne uhat, joita esimerkiksi maamme velkaantumiseen ja tuleviin eläkkeisiin kohdistuu. Toimenpiteet on helpompia hyväksyä silloin, kun ne perustuvat rehellisiin ja tasapuolisiin selvityksiin.

Ikääntyvien osuus maassamme kasvaa edelleen. Tällä hetkellä yli 65-vuotiaita on noin 20 prosenttia väestöstä. Runsaan kymmenen vuoden kuluttua jo noin 25 prosenttia. Yli 85-vuotiaita on kahdenkymmenen vuoden kuluttua noin 300 000, kun heitä on tällä hetkellä 125 000. Mitä paremmin vanhuksista huolehditaan, sitä pidempään he pärjäävät itse. Näin saadaan syntymään myös huomattava säästö yhteiskunnalle. On monin tavoin järkevää panostaa eläkeläisten hyvinvointiin. Pitää toki muistaa, että myös meillä eläkeläisillä itsellämme on vastuu

Kuva: Kari Kuukka

kuntomme ja vireytemme ylläpidosta. Suomen juhluvuonna järjestömme OSJ tuleekin korostamaan eri tavoin liikunnan merkitystä senioreiden hyvinvoinnin edistäjänä.

Toivotan teille kaikille oikein aurinkoista ja rentouttavaa kesää. Liikkumalla aktiivisesti saat toimintakykysi pysymään hyvänä ja jopa parannettua sitä.

Kauniaisissa 21.4.2017

Erkki Kangasniemi
puheenjohtaja
erkki.kangasniemi@gmail.com

Sirkka-Liisa Tarjamo jatkaa Venkin keulassa

Valtakunnallisten eläkeläisjärjestöjen Venkin sääntömääräinen vuosikokous valitsi yksimielisesti Sirkka-Liisa Tarjamon jatkamaan järjestön puheenjohtajana seuraavan kaksivuotiskauden.

Valintansa jälkeisessä kiitospuheessaan Sirkka-Liisa Tarjamo sanoi, ettei kannata jättää käyttämättä niitä yhteyksiä, joita Venk on luonut toimintansa aikana.

– Meitä kuullaan ja jäsenjärjestöiltä kysellään mielipiteitä. Teemme parhaamme edunvalvontaan vaikuttaessamme.

Kokous hyväksyi toimintakertomuksen, tilit ja antoi vastuuvapauden tilivelvollisille. Toimintasuunnitelma hyväksyttiin myös yksimielisesti. Venk ajaa eläkeläisten ja ikäihmisten sosiaalisia ja taloudellisia etuja ja oikeuksia. Erityisen tärkeänä se pitää eläkeläisten ostovoiman turvaamista ja sitä, että laadukkaita vanhuspalveluita on saatavilla. Sote-uudistuksen vuoksi Venk haluaa maakuntiin perustettavaksi vanhusasiamiehen viran. Lisäksi se vaatii perustettavaksi valtakunnallisen eläkeläis- ja vanhusasiain valtuutetun viran. Järjestön mielestä digitalisoituvassa yhteiskunnassa pitää huolehtia, siitä että kehitys tapahtuu käyttäjien ehdoil-

la. Ikäihmisten täytyy saada tarvitsemaansa tukea ja opastusta laitteiden käytössä.

Kokous piti jäsenmaksun samana, kuin edellisenäkin vuonna, eli 150 euroa/jäsenyhdistys.

Seuraavaksi kasivuotiskaudeksi, vuosiksi 2017–2018 valittiin seuraavat varsinaiset jäsenet ja heille henkilökohtaiset varajäsenet (suluissa): Aulis Laakso, Julkisten alan eläkeläisten liitto Kelo ry, (Eero Haavisto), Merja Heimo, Oikeutta Eäkeläisille ry (Pekka Moilanen), Elsi Torn, Opetusalan Seniorijärjestö OSJ ry (Kimmo Hissa) Markku Virtanen, Päälystöliiton evp-yhdistys ry (Pentti Heikkilä), Riitta-Liisa Lindholm, Suomen Ruskaliitto (Pentti Kaukonen), Jussi Lanu VR Eläkeläisten Liitto ry (Pertti Simo).

Yksi Venkin jäsenjärjestöistä, 568 jäseninen Tieveteraanit oli päättänyt erota Venkistä 1.4. alkaen.

Ennen kokouksen alkua valtiotieteen tohtori, ja dosentti **Ilka Haarni** Ikäins-

Sirkka-Liisa Tarjamo valittiin yksimielisesti edelleen Venkin puheenjohtajaksi.

tituutista piti kuulijoita innostaneen esityksen aiheesta elämäntaidot ja henkinen hyvinvointi. Hän sanoi mm. että mielen hyvinvoinnin vaaliminen tarkoittaa arkisia tekoja ja päätöksiä. Hän muistutti myös, että elämän kokemus on tärkeä voimavara.

Kokous pidettiin Akavatalossa 29.3. Kokouksessa oli 33 virallista edustajaa seitsemästä jäsenjärjestöstä.

Anneli Rajaniemi, teksti ja kuvat

Venkin vuosikokous pidettiin Akavatalon Valopihalla.

Pieni someiluoppi

Voi, kun olisi haitari! Näin runoilija Kela vuosikausia saadakseen perustoimeentulotuen hoitaakseen ja ihme tapahtui – hallitusohjelmaan kirjattiin tämä toive. Monien asiantuntijoiden arvioista välittämättä, Kela sai hoitaakseen perusosan maksatuksen tämän vuoden alusta. Voi, kun osaisi soittaa! Uudistuksen toteutus ei ollut ihan parhain syntymäpäivälahja juhluvuottaan viettävälle Suomelle. Se ei ansaitse Suomi100 -tunnusta.

Sori siitä, pyyteli Kelan pääjohtaja **Elli Aaltonen** ja samalla lehdissä kerrottiin muista Kelan toivomista uusista tehtävistä. Uudelle pääjohtajalle toivotamme joka tapauksessa menestystä työssään, vaikka alku ei ollutkaan ruusuinen. Samalla kun odottelen pihamaalle Postin ruohonleikkaajaa mietin, mitä uutta Alko keksii alkoholilain uudistuksen yhteydessä. Kela ja Alko ainakin pysyvät lehdissä.

Unto Kupiaisen Pienen runousopin mukaan eriteltäessä esteettistä elämämpiiriä havaitaan siinä lukuisia erilaisia muunnoksia eli modifikaatioita. Kupiaisen esimerkkejä modifoiden Kela, Posti ja Alko herättävät meissä erilaisia tunteita, jopa mielenliikutuksia. Kupiaisen tärkeimmät esteettiset muunnokset ovat: Kauneus, Sulo, Arvokkuus, Ylevyys, Traagisuus, Koomisuus ja Huumori. Kaikki nämä sopivat edellä mainittuihin instituutioihin, mutta Suloa joutuu Kupiainenkin selvittämään. Sulo on läheistä sukua kauneudelle, mutta Sulon edellytys on

tietoisuuden puuttuminen omasta merkityksestä. No, ehkä sittenkin jätämme Sulon pois laitosten herättämästä tunneluettelosta.

Runous ja Suomi100. Siinä on oiva yhdistelmä, mihin Kupiainenkin olisi tyytyväinen. Jos Kelan esimerkki ei pääse juhluvuoden listoille niin **Tuula Korolainen** ja **Riitta Tulusto** ovat oivaltaneet Runon ja Suomen kuuluvan yhteen. He ovat koonneet sata runoa, yhden jokaiselta itsenäisyytemme vuodelta kirjaan "Ikäisekseen hyvin säilynyt". Kirjassa ovat kaikki esteettiset muunnokset, myös Sulo. Kirjan avulla pääsemme suomalaisen maisemaan, sen kehittymiseen ja ihmisiin suvi- ym. yössä. Runot ovat myös aikansa peilejä, joiden kautta tarkastelemme itseämme.

Tänään tviitit, instagramit ja muut pikaviestit syrjäyttävät oikean kanssakäymisen. Kun on käytössä 160 merkkiä, niin ei siinä voi turhia laverrella. Some kertoo kaiken. Kenelle? Sosiaalisen median käytöstä puhutaan paljon, mutta Yleisradion tutkimuksen mukaan sen käyttö ei ole lisääntynyt viime vuosina juuri lainkaan. Nuoret käyttävät paljon eri sosiaalisia medioita, mutta vain 25 prosenttia yli 65-vuotiaista on siinä

mukana. Taloustutkimuksen mukaan viime vuonna politiikkaa koskevia tietoja nuoret saavat

eniten sosiaalisesta mediasta, yli 65-vuotiaista vain kaksi prosenttia pitää sosiaalista mediaa politiikkaa koskevana tärkeimpänä medianä. Uusia käyttäjiä ei Facebookiin ole tullut viimeisen parin vuoden aikana. Tv, radio, lehdet ja kirjat pitävät pintansa ainakin ikäihmisten parissa. Olkoon ne kuinka perinteistä mediaa tahansa. Sen sijaan perinteinen ja sosiaalinen media sekoittuvat

Varatuomari Markku Lemmetty
markku.lemmetty@helsinki.fi

keskenään. Uutisia ja juttuja jaetaan ja kommentoidaan somessa. YTT, Taloustutkimus Oy:n tutkimuspäällikkö **Juha Rahkonen** on kirjoittanut aiheesta laajasti Kanava-lehdessä 2/2017.

Uskokoon ken haluaa somen voimaan, mutta uudemmissakin runoissa löytyy särmää ilman somea. Runotaide on ikäisekseen hyvin säilynyt. **Edith Södergranin** (1918) kuu tietää... että tänä yönä täällä vuotaa verta. **Vieno Hamara** (1946) pyytää soittamaan uutta congaa, koska haluamme tanssia, olemme nuoria ja rauha on tullut. **Merja Toppi** (2011) laettaa rohviilin rehvinettiin ja sammuu kännykän kansa yhtäaekoo sohvalle. Runokirja on erilainen lahja jokaiselle tänä vuonna valmistuvalle ja merkkipäivää viettävälle. Opiskeluja miettiville sopii varoittavana esimerkkinä Kupiaisen (1935) Teinilaulu, missä suurkaupungin houkutukset vievät opiskelijoita.

Unohdetaan Kelan unelmat uusista tehtävistä ja toivotaan, että Postin ei tarvitse kesällä käyttää lumikolaa. Pian tuomi kukkii, kuten **Kari Aronpuron** (1998) runossa. Hän navigoi myös HandMade Tietoboxiin ja tutustuu maamme museoihin. Siinä onkin hyvää kesäohjelmaa kaikille, vaikka itse runo on aikamatka oman perheen menneisyyteen.

*Runoissa on särmää
ilman somea.*

Karjalan poika Kainuussa

Aarno von Bell on ollut monessa mukana

Aarno von Bell on juurtunut pysyvästi Kajaaniin. Siellä hän on tehnyt elämäntyönsä opettajana. Kaksi ja puoli kautta Arkadianmäellä tarjosi upean näköalapaikan valtakunnan politiikkaan. Nyt eläkkeellä kiinnostaa kulttuurin hyväksi toimiminen Elias Lönnrot ja Eino Leino -seuroissa.

Aarno von Bell on tehnyt pääasiallisen työuransa opettajana Kainuussa, Kajaanin Kuluntalahden koululla. Ennen Kainuun kutsun kuulumista hän otti vauhtia Savonrannan Sönkän ja Helsingin Mellunkylän kouluista.

Miehen syntymäpaikkakunta on aivan itärajan pinnassa sijaitseva Miehikkälä. Kun raja oli lähellä, sattui tiukan valvonnan vuosina muutamia täpää tilanteita, jotka jälkeenpäin naurattavat, mutta olivat tuohon aikaan jopa rajaprovokaatioksi kutsuttavia tapahtumia.

Yksi tällainen sattumus oli sinänsä hyvin viaton: Aarnon sisaren luo tuli vieras, joka halusi käydä rajalla. Mikäs siinä, sisko lähti oppaaksi. Naiset söivät eväitä raja-aidan varrella, heittivät eväspaperit aidan yli ja vilkuttivat iloisesti neuvostosotilaille, jotka kulkivat aidan toisella puolen.

Ankara prosessihan siitä nousi – retkeilijät haastettiin käräjiin ja heille lätkäistiin sakot.

Kun kodin läheltä kulki maineikas Salpalinja, oli mittava rakennustyömaa poikien suosiossa. Sieltä löytyi tulilankaa ja räjähteitä. Aarno muistelee, että oli suoranainen ihme, ettei niiden kanssa touhutessa tapahtunut mitään todella vakavaa.

HEINOLAN SEMINAARI ANTOI KELPO EVÄÄT OPETUSTYÖHÖN

Aarno von Bell pyrki ja pääsi keskikoulun käytyään Heinolan seminaariin. Opiskelu kesti neljä vuotta ja vuonna 1961 hän asteli laitoksesta ulos valmiina opettajana.

– Koulutus oli perusteellista. Seminaari antoi hyvät ja käytännönläheiset eväät opetustyöhön, hän kiitteli.

Tuohon aikaan ryhmätyö oli pop. Sitä väännettiin opetusharjoittelussa jopa sellaisiin osa-alueisiin, joihin se ei lainkaan sopinut.

Valmistumisen jälkeen papereita lähti eri suuntiin, ja myöntävä vastaus hakuun tuli Savonrannan Sönkän koululta. Vastavalmistunut kansankynttilä lähti tutustumiskäynnille kouluun. Vierailusta tuli ikimuistettava.

Elias Lönnrot -seuran toiminta on Aarno von Bellille tärkeää. Myös Eino Leino -seura kutsuu usein miestä kokouksiinsa.

Savonrannalla nimittäin selvisi, ettei koululle mennyt minkäänlaista kyytiä. Reipas nuori mies ajatteli, ettei 12 kilometriä kesäisenä iltana nyt niin mahdollon matka ole. Yö kuitenkin yllätti, ja matkamies puoltui tien varrella olevaan heinälatoon. Siellä meni ensimmäinen yö Savonrannalla.

Parin vuoden pestin jälkeen Aarno teki vauhtimutkan Valtimon Pajukoskelle, jonka jälkeen oli Helsingin Mellunkylä vuorossa.

– Olihan se aikamoinen savotta, kun oli poikaluokka ja iltavuoro – silloin oli niin suuri tilausta, että koulua pidettiin kahdessa vuorossa, Aarno von Bell kuvaili.

– Ei ihme, että Kainuun rauhallisuus alkoi kutsua miestä.

Oli kyllä toinenkin syy, nimittäin **Hilkka**-opettaja, joka työskenteli Paltaniemen koululla.

SUUNNITELMANA MUUTTA VAIN VUODEKSI KAJAANIIN

Kainuun ei Aarnolle ollut aivan vieras paikka. Sotaväkiäikana hän oli käynyt talviharjoituksissa Vuosangassa. Hän kuului tiedusteluosastoon.

– Hiihimme päiväkausia metsässä näkemättä yhtään ihmistä tai taloa. Silloin ajattelin, ettei ikinä ainakaan tänne, hän naurahti.

Toisin kävi. Hän muutti Kajaaniin – vuodeksi. Tämä tapahtui vuonna 1967, eli vuodet ovat muuttuneet vuosikymmeniksi, eikä vielä ole minkäänlaista ajatusta poismuutosta.

Kuluntalahden koulu oli 5-opettajainen, siis silloisen Kajaanin maalaiskunnan mittapuun mukaan iso koulu. Melko pian Aarno von Bellistä tuli koulun johtaja, Hilkka-rouva puolestaan jatkoi Paltaniemen koululla.

Elämä koululla oli värikästä, sillä opettajakuntaan kuului hyvin monenlaisia persoonallisuuksia. Tuohon aikaan opettajat asuivat koululla, joten yhteiselo ei suinkaan päättynyt koulupäivän päättyessä.

– Kyllä siinä sai olla rekenä jos kelkkakin, myhäili Aarno von Bell.

PERUSKOULU NOSTI ESIIN LAHJAKKUUSRESERVIT

Aarno von Bell on vankkumaton peruskoulun kannattaja.

– Peruskoulua vasta suunniteltiin, kun kävin Helsingin kesäyliopistossa peruskoulupedagogiikan kurssin, sitä näet kaavailtiin

kaikille opettajille pakolliseksi. Ei siitä pakollista tullut, hän muisteli.

Hieman vitsaillen mies kuvaili, miten hän väkensä tutkielman aiheesta **Abstrahoinnin merkitys ajattelussa**. Kurssilaisten tuotokset koottiin kahdeksi niteeksi, joita käytettiin koulutustapahtumissa mm. Kainuussa peruskouluun siirtymisen aikoihin.

– Peruskoulu oli ja on ehdottoman hyvä juttu. Se nosti lahjakkuusreservit esiin ja antoi mahdollisuudet korkeampaan koulutukseen perheen taloudellisista seikoista riippumatta, painotti Aarno von Bell.

KAUPUNKI JA MAALAISKUNTA YHTEEN

Kuluntalahden koulu oli Kajaanin maalaiskunnan puolella, eli Kajaanin kaupunki ja maalaiskunta olivat tyypillinen reikäleipäkunta. Aarno von Bell oli alueiden yhdistämisen kannalla, mutta monet muut eivät.

Yhdistämiselle myönteinen mielipide voitti, ja nykyisin maalaiskunta on muisto vain.

Työpaikat säilyivät ja asioiden hoito yksikertaistui. Tyytyväisyys ratkaisuun kasvoi ja vastustus suli pois.

Alueliitoksesta tehtiin päätös vuonna 1976 ja se tuli voimaan seuraavan vuoden alusta, eli yhtenäisellä Kajaanin kaupungilla on juhluvuosi.

KUNNALLISESTA VAIKUTTAJASTA KANSANEDUSTAJAKSI

Vuonna 1982 oli tietynlainen käännekohta Aarno von Bellin elämässä. Hänet valittiin suurella äänimäärällä presidentin valitsijamieheksi. Koivisto-ilmio oli tuolloin voimissaan.

Tästä valinnasta tuli ponnauslauta eduskuntaehdokkaaksi.

– Vuoden 1983 vaaleissa tulikin valituksia SDP:n riveistä kansanedustajaksi, hän muisteli.

Poliittinen päätöksenteko oli tuttua kunnalliselämästä, mutta eduskuntatyö oli aivan uutta. Työ Arkadianmäellä vaatii yhteistyökykyä ja hyviä suhteita valmisteleviin virkamiehiin. Edustaja saa myös varautua siihen, että kaikki tapahtuu verkkaisesti.

– Koin olevani etuoikeutettu, sillä tiedostin, että minulla kansanedustajana oli näköalapaikka päätöksentekoon.

Aarno von Bell työskenteli eduskunnassa kaksi ja puoli kautta. Puolikas kausi tuli silloin, kun **Matti Ahde** siirtyi Veikka-

Aarno von Bell toimii aktiivisesti Elias Lönnrot -seuran johtokunnassa. Kokouspaikkana on Kajaanin Raatihuone, jossa Lönnrot oli aikanaan usein nähty juhlavieras.

uksen pääjohtajaksi, ja Kajaanin mies tuli hänen tilalleen jakarandatuolille. Hän oli jäsenenä mm. sivistysvaliokunnassa, lakivaliokunnassa, maatalousvaliokunnassa ja puolustusvaliokunnassa.

KULTTUURIN HYÖTYÄ EI NÄHDÄ

Aarno viettää Hilkka-rouvansa kanssa leppoisia eläkepäiviä talossaan Kuluntalahdesa. Hän kertoo luopuneensa monista luottamustoimistaan mutta tilalle on tullut kulttuuriharrastuksia. Muutamia yhdistysten johtokunta- tai hallituspaikkoja on vielä hoidettavana.

Näistä hän nostaa esille Elias Lönnrot ja Eino Leino -seurat.

Miehen ilme hieman kiristyy, kun hän toteaa, etteivät Kajaanin kaupungin päättäjät näytä ymmärtävän kulttuurin arvoa. Juhlapuheissa ja matkailumainoksissa kyllä korostetaan Lönnrotin ja Leinon merkitystä Kajaaniin, mutta välttämätön taloudellinen tuki seuroille on aivan minimaalista.

– Kulttuurin hyöty on myös kaupungin hyöty, Aarno von Bell painottaa.

Tarinatuokio päättyy. Hyvästelemme.

Muista: ei mikään maailmassa/korvata voi lasta. Aarno von Bellin kädenpuristus on luja ja lämmin.

Seppo Kämäräinen, teksti ja kuvat

Sivistys muuttuu, opetus uudistuu

Vähän väliä lehtijutuissa näkee viittauksia uusiin opetussuunnitelmiin. Monen asian sanotaan muuttuvan paremmaksi ja uumoillaan, että koulutyössä avautuu kokonaan uusia mahdollisuuksia. Sellaista lukiessa opettajista saattaa tuntua hankalalta – eikös sitten tähän asti kouluissa ole tehty asioita hyvin?

Maailma koulun ympärillä muuttuu monin tavoin ja muutokset vaikuttavat myös lasten ja nuorten elämään. Ei ole ihan helppoa kasvaa aikuiseksi, kun monet vaikeasti ratkaistavat ongelmat – esimerkiksi ilmastokysymykset, pakolaisuus ja terrorismi – tulevat niin lähelle ja kun ei aina tiedä, mikä uutinen on totta ja mikä keksittyä, jopa tahallisen valheellista.

On vaikea rakentaa omaa elämänsomustaan ja arvojaan, kun eri kanavien kautta tuleva tiedonvälitys, globaalit tietoverkot ja sosiaalinen media houkuttelevat moneen eri suuntaan. On vaikea valita opintopolkuaan, kun ei tiedä, mitä ammatteja tulevaisuudessa on ja millaista osaamista niissä tarvitaan.

OPETTAJAT TÄRKEITÄ UUDISTAMISTYÖSSÄ

Opetussuunnitelmien uudistamistyö lähti liikkeelle 2012, kun valtioneuvosto muutti opetuksen tavoitteita ja tuntijakoa koskevaa asetusta ja velvoitti Opetushallituksen laatimaan uudet opetussuunnitelman perusteet. Sitä ennen oli käyty jo paljon valmistelevaa keskustelua opettajien, rehtoreiden ja kuntien opetushallinnon väen, opettajankouluttajien ja tutkijoiden kanssa.

Uudistyon aikana perehdyttiin uusimpaan tutkimustietoon ja oltiin vuorovaikutuksessa myös yhteiskunnan muiden alojen kanssa. Yhdessä pohdittiin, mikä maailman muutoksessa on koulun ja oppimisen kannalta olennaista, millaista tulevaisuutta haluamme opetuksen keinoin rakentaa ja mitä kaikki tämä merkitsee koululle ja opetukselle. Opettajien näkemykset siitä,

mitä pitäisi uudistaa, mistä voisi luopua ja millainen olisi heidän unelmiensa koulu, olivat tärkeitä vaikuttajia.

Opetussuunnitelman perusteet syntyivät laajassa yhteistyössä ja rakentuivat aiempien hyvien käytäntöjen varaan. Samalla ne pyrkivät ottamaan huomioon muuttuvan maailman asettamat haasteet. Perusteet valmistuivat vuoden 2014 lopussa ja sen jälkeen kunnat ja koulut laativat omat, paikalliset opetussuunnitelmansa. Niiden mukaiseen opetukseen siirryttiin syksyllä 2016.

MIKÄ OPPIMISESSA JA OPETTAMISESSA MUUTTUU?

Mikä sitten muuttuu? Kaikki lähtee oikeastaan siitä, mitä ajattelemme oppimisesta. Aivojen toimintaa ja oppimista koskeva tutkimus on antanut runsaasti uutta tietoa. Perinteisesti on arveltu, että oppilaat oppivat, kun he kuuntelevat opettajaa, vastaavat kysymyksiin ja työskentelevät tehtäviensä äärellä itsenäisesti.

Tutkimus kuitenkin kertoo, että vuorovaikutus ja asioiden pohdinta tai tehtävien tekeminen yhdessä onkin usein tehokkaampaa. Jos oppilas saa olla aktiivinen – eli esimerkiksi kysymyksiin vastaamisen sijaan oppii itse asettamaan kysymyksiä, pohtimaan niitä ja hakemaan niihin tietoa – asiat jäävät paremmin mieleen ja oppilas oppii paremmin.

Nyt tiedetään myös, että liikkuminen edistää oppimista. Hiljaa istumisen sijaan onkin parempi kohtuullisessa määrin liikua oppitunneilla ja lähteä välillä ulos luokahuoneesta ja koulusta tutkimaan asioita niiden luonnollisessa ympäristössä. Oppimiseen liittyvä ilo vahvistavaa oppimismotivaatiota.

Oppiminen etenee paremmin, kun oppilas oppii tarkkailemaan omaa työskentelyään ja harjoittelemaan oppimisen taitoja. Se tarkoittaa, että hän oppii hahmotamaan työn tavoitteet ja vähitellen myös asettamaan niitä itse. Hän oppii pohtimaan, missä itse on juuri nyt suhteessa tavoitteisiin ja mitä voisi tehdä paremmin, jotta saavuttaisi tavoitteet. Opettaja voi auttaa oppilasta oppimisen taitojen kehittymisessä antamalla ohjaavaa ja kannustavaa palautetta koko työprosessin ajan, ei ainoastaan arvioimalla työn tulosta.

Kaikki tämä merkitsee muutosta myös opettajan työhön. Tutkimusten mukaan opettajat täyttävät usein noin 85 prosenttia oppitunnin ajasta omalla puheellaan. Uusi opetussuunnitelma ohjaa opettajia lisäämään oppilaiden osuutta sekä rohkaisemaan oppilaita ajattelemaan, keskustelemaan ja ottamaan asioista selvää.

Opettajien odotetaan ottavan oppilaat mukaan työn suunnitteluun ja arviointiin – ikäkauden mukaisesti tietenkin. Kun opettaja puhuu vähemmän koko ryhmälle, hän ehtii antaa enemmän yksilöllistä ohjausta, tukea ja palautetta. Opettajat tarvitsevat myös entistä enemmän yhteistyötä opettajakollegojensa sekä koulun muiden ammattilaisten kanssa. Tätä edellyttävät erityisesti ns. laaja-alaisen osaamisen tavoitteet ja pakollisiksi tulleet monialaiset oppimiskokonaisuudet.

MILLAISTA SIVISTYSTÄ TARVITAAN?

Lain mukaan perusopetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja yhteiskunnan jäsenyyteen ja luoda perusta yleissivistykselle. Mitä sitten on sivistys tässä ajassa? Opetussuunnitelman perusteet avaavat sivistyskäsitteistä näin: *Ihmisyyteen kasvussa jännitteet pyrkimysten ja todellisuuden välillä ovat väistämättömiä. Sivistyksen kuuluu taito käsitellä näitä ristiriitoja eettisesti ja myötätuntoisesti sekä rohkeus puolustaa hyvää. Sivistys merkitsee yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja*

Opetusneuvos Irmeli Halinen on kiertänyt kertomasta uudistetusta opetussuunnitelmasta niin Suomessa kuin eri puolilla maailmaakin.

*tietoon perustuvan harkinnan perusteella.
(s. 15–16)*

Sivistys rakentuu kaikessa koulutyössä ja eri oppiaineita opiskeltaessa. Sivistyksen sisältyvää osaamista on uusissa opetussuunnitelmissa kuvattu määrittelemällä seitsemän oppiainerajat ylittävää laaja-alaisen osaamisen aluetta. Ne ovat

- ajattelu ja oppimaan oppiminen
- kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- monilukutaito
- tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- työelämätaidot ja yrittäjyys
- osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Jokainen oppiaine antaa osaamisen kehittymiseen oman panoksensa. Lisäksi jokaisena kouluvuonna toteutetaan vähintään yksi monialainen oppimiskokonaisuus. Se tarkoittaa opettajien ja oppilaiden yhdessä suunnittelemaa ja toteuttamaa projektia, jossa tutkitaan oppilaita kiinnostavaa ilmiötä tai teemaa. Projektit ovat toiminnallisia ja auttavat oppilaita huomaamaan, miten eri oppiaineiden asiat liittyvät toisiinsa ja ympäröivän maailman ilmiöihin.

Uusi opetussuunnitelma ohjaa kouluja kehittymään oppivina yhteisöinä, joissa arvostava vuorovaikutus, yhdessä tekeminen ja huolenpito itsestä ja toisista kannustavat kaikkia – niin oppilaita kuin opettajia – oppimaan, toimimaan ennakkoluulottomasti ja rakentamaan yhdessä kestävä tulevaisuutta.

Irmeli Halinen

Kirjoittaja on opetusneuvos, emerita, joka on toiminut opetushallituksen opetussuunnitelmatyön päällikkönä.

Joen Severi selättää pelon tietot

Seniorit voivat opetella maksutta tietotekniikkataitojaan Joen Severi nimisessä yhdistyksessä vertaistuen avulla.

Joensuulaiset eläkkeellä olevat opettajat **Liisa Leinonen** ja **Erkki Huopio** sekä sosiaali- ja terveysalalla toimiva **Jaana Huohvanainen** huomasivat, että seniori-ikäiset tarvitsivat opastusta tietokoneiden kanssa. Heidän ideastaan päätettiin perustaa yhdistys hälventämään pelkoja tietotekniikkaa kohtaan ja edistämään ikäihmisten tietokonetaitoja vapaaehtoispuhjalta.

Ihmisiä kutsuttiin lehti-ilmoituksella tilaisuuteen. Tarve osoittautui ilmeiseksi, sillä sadan hengen kokoushuoneisto ei riittänyt, vaan osa ihmisistä istui portaillakin. Yhdistys päätettiin perustaa ja niin sai alkunsa Joen Severi vuonna 2010.

Vastaavanlaisia senioreille tarkoitettuja tietotekniikkayhdistyksiä on Helsingissä Enter ry, Kuopiossa Savonetti ja Tampereella Mukanetti.

Joen Severissä toiminta aloitettiin iltaisin kouluilla ja kirjastoissa, koska alkuun ei ollut omia laitteita. Nykyään toimintaan saadaan rahoitus Veikkaukselta.

Kyseessä on täysin ilmainen palvelu. Sitä käyttävät voivat maksaa vapaaehtoisesti jäsenmaksua 15 euroa vuodessa. Senioriopettaja **Voitto Nuutinen** alkoi kehittää yhdistyksen toimintaa, mutta kun Veikkaukselta saatiin vuonna 2012 tukea toimintaan, yhdistys pystyi palkkaamaan toiminnanjohtajaksi **Tuula Jokirannan**. Lisäksi yhdistyksessä työskentelee osin tukirahoin **Tarja Pääkkönen**. Voitto Nuutinen toimii yhdistyksen puheenjohtajana ja hän kuuluu myös Joensuun seudun senioriopettajien hallitukseen.

Tuula Jokiranta kertoo, että Joen Severissä on tavoitteena luoda toimintamalli, jonka voi ottaa käyttöön millä hyvänsä muulla paikkakunnalla. Yhdistyksen sivuilla on runsaasti materiaalia, jota voi hyödyntää.

Ryhtäyksen digitaitoja oppimaan teki vaatimus, jonka mukaan kaikilla pitäisi olla kansalaispostilaatikko vuoden 2018 loppuun mennessä. Monen on pitänyt opetella tietokoneen käyttö, koska pankista ei saa enää riittävästi palvelua.

PELKO POIS

Joen Severissä, tuttavallisesti Severissä opetellaan varttuneen väen tietotekniisiä taitoja alkeista lähtien. Mottona on pelko pois. Tervetulleita ovat henkilöt, jotka eivät ole käyttäneet välttämättä mitään tietotekniistä vempainta. Pienryhmissä on enimmillään seitsemän ohjattavaa ja heitä ohjaa kolme tutoria vertaistukena. Opiskelu toteutetaan siis "vierihoitona". Viime aikoina yksilöohjaus on lisääntynyt.

Opiskelut aloitetaan kokoontumalla viikoittain 10 kertaa puolitoista tuntia kerrallaan. Sen jälkeen voi osallistua kahden päivän täsmäpajoihin, joihin kokoonnutaan kolmeksi tunniksi kerrallaan.

10 kerran ryhmiä on viikossa 24. Puolet niistä on Joen Severin toimitalolla, eli pajalla ja toiset puolet maakunnassa.

Paraikaa oli koolla some-kurssi, joka harjoitteli FaceBookia. Suosittuja ovat tietokone- ja tablettiryhmät ja nyt uutena puhelinryhmä.

Joen Severissä opetellaan käyttämään kaikenlaisia tietotekniisiä vempaimia sen

mukaan millainen tarve käyttäjällä on. Harjoittelussa käytetään joko "läppäriä", taulutietokonetta tai älypuhelinia ja tarpeen mukaan joko android- tai mac-laitteita.

Kun alkeet on opittu, taitoja voi tulla kehittämään. Pankkipalveluiden käyttö ja sosiaalisen median ryhmät ovat suosittuja. Suurin osa on yli 70-vuotiaita. Yli 80-vuotiaakin on runsaasti mukana.

Ikäihmisillä haasteina ovat hienomotoiset taidot. Jos opetteluun on hyvä motivaatio, niin opiskelu sujuu. Vertaisohjausryhmissä edetään aina tason ja taitojen mukaan. Kukin yksilö otetaan huomioon. Osa henkilöistä tulee uudelleen kertaamaan asioita, jolleivät asiat ole selvinneet. Severissä ei ole opetussuunnitelmaa, joka pitää saavuttaa. Tahti on rauhallista ja harjoiteltavia asioita kerrataan riittävästi uudelleen.

Ryhmissä vallitsee leppoisa yhdessäolon henki ja monelle tilaisuudet ovat tärkeitä sosiaalisia tapahtumia. Opiskelussa yhdistyy huvi ja hyöty. Yhdistyksen toiminta ei kilpaile kansalaisopistojen kanssa.

Tuula Jokiranta kannustaisi varsinkin opettajia lähtemään rohkeasti perustamaan pieniä opintopiirejä. Kokeilemalla selviää, mikä toimii. Villakoiran ydin on tietotekniikan ohella sosiaalisuus ja yhdessä tekeminen.

Severi järjestää myös päivystyksiä mm.

▲ Voitto Nuutinen antaa vertaistukea seniorille, joka haluaa perehtyä uuteen ohjelmaan.

◀ Joen Severin toiminnanjohtaja Tuula Jokiranta kannustaa perustamaan senioreille tietotekniikkaan keskittyviä opintopiirejä.

Digiloikka vai estejuoksu

kirjastossa ja senioritalolla, jonne voi tulla ilman ajanvaraus-
ta ratkomaan tietoteknisiä ongelmia tutoreiden kanssa.

TUTOREISTA PIDETÄÄN HUOLTA

Severissä antavat opetusta vertaistukihenkilöt. Opettaes-
saan he myös oppivat itsekin. Tutorin ei tarvitse olla kaikki-
tietävä. Tutoreita on kirjoilla yli 90, mutta heistä noin puolet
on aktiivisesti toiminnassa. Vertaistukihenkilöistä pidetään
huolta järjestämällä heille mm. virkistystilaisuuksia, ja tutor-
päiviä. Tutoriksi pääsee, kun osaa käyttää tietokonetta. Pää-
syvaatimuksia ei ole. Aloitava tutor toimii taustatukena,
kun joku "viisaampi on puikoissa".

Leena Suomela on yksi vertaistukihenkilö, ja hän kuu-
luu Joen Severin hallitukseen.

Minä pidän kovasta perjantaisin järjestettävistä "tutorin
turinoista", jotka ovat tutoreille kohdennettuja koulutusti-
laisuuksia.

Opettajavuosinaan hän opetti matematiikkaa Karsikon
yläasteella, nykyisellä Pielisjoen koululla. Leena oli vuonna
1974 järjestämässä Maolin ensimmäistä tietokonekoulutusta.

– Kone oli tuolloin kolmen vaatekaapin kokoinen, hän
naurahtaa.

1980-luvulla Leena perusti kouluunsa Commodore 64
-kerhon.

– Minussa on sen verran opettajaa edelleen, että on
hauska seurata kuinka ihminen oppii. Samalla pidän itseni
ajan tasalla ja saan hyvää aivojumppaa. Olen ollut mukana
kahdessa ryhmässä viikoittain vuodesta 2012 syksystä ja
jään koukkuun heti.

Anneli Rajaniemi, teksti ja kuvat

Tutorit ohjaavat pienryhmiä vierihoidona.

"Digimaailmassa ikäihmiselle voi tulla tunne itsenäisyyden ja elämän-
hallinnan menettämisestä." (Soile Syrjäläinen, Lieksan sosiaalijohtaja
ja Arja Jämsen, Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen johtaja,
Karjalainen 24.11.2016) Syrjäläisen ja Jämsenin digiloikkakirjoitukses-
ta tulivat elävästi mieleen työaikaiset opastukset uuden tietokoneoh-
jelman käyttöön. Joku atk-opastaja näytti nopeasti, että ensin menet
sinne, painat tästä, valitset tämän, sitten valitset sen ja sitten sen. Tä-
män opastuksen jälkeen olo oli usein lähinnä hämmentynyt ja joskus
epätoivoinen sen suhteen, että onko tuo kaikki pakko tehdä noin
nopeasti ja monimutkaisesti.

Muistamme myös, kun Wilma tuli kouluun ja moni opettaja oli ihan
hukassa pitkään. Tämän todellisuuden muistaen tiedostamme sen, että
ne ihmiset, jotka eivät ehkä ole työssään tarvinneet atk-laitteita, eivät
välttämättä ole niin innostuneita niitä käyttöön ottamaan. Toki moni
on hyvinkin taitava ja innostunut digilaitteiden käyttäjä. Kiinnostus ei
riipu koulutuksesta tai iästä välttämättä. Ihmiset eivät ole vain yhden-
laista porukkaa.

Kuitenkin näemme suurena uhkana ihmisten syrjäytymisen erilaisista
palveluista, kun ne siirtyvät digitalisaation myötä verkkoon käytettäviksi.
Laitteet vanhenevat tekniikaltaan hyvin nopeasti. Ohjelmia pitää päivit-
tää jatkuvasti, jotta ne toimisivat. Laitteet ovat kalliita ja niiden käyttö
vaatii opastusta. Kosketusnäyttö ei välttämättä toimi, jos esim. näkö ja
motoriikka ovat huonoja. Koneet menevät ns. "tilttiin" helposti, yhtey-
det eivät toimi. Väärä hipaisu voi aiheuttaa nopeudessaan yllätyksiä ja
ihminen huomaa olevansa ihan eri paikassa kuin oli tarkoittanut.

Ihmisistä tulee riippuvaisia toisten avusta, mikä on usein mak-
sullista palvelua ja vaatii suurta luottamusta avun tarjoajaa kohtaan.
Mahdollisuus väärinkäyttöksiin ja hyväksikäyttöön on todellista. Pitkät
etäisyydet saattavat aiheuttaa myös sen, että on vaikea löytää sopivia
tukipalveluita. Voihan olla niin, että et pääse avun tarjoavien kanssa
yhteyksiin, kun et osaa käyttää sitä älykännykkää.

Digitalisaation lisäksi pitää säilyttää vaihtoehtoisia palveluja niille,
jotka eivät osaa tai halua käyttää niitä. Tämän asian tiedostaminen ja
toteuttaminen ovat mielestämme olennaisia asioita.

Hallituksen digiloikka palvelee suurinta osaa suomalaisia, mutta yh-
denvertaisuuden ja tasa-arvon nimissä muunkinlaiset palvelut on tur-
vattava. Niistä ei saa myöskään tehdä vaikeasti tavoitettavia ja kalliita,
jolloin jo heikossa asemassa olevat putoavat tiedon- ja palveluiden
saamisesta yhteiskunnan ulkopuolelle. Digitalisaatio ei saisi tehdä kui-
lua sillä perusteella, onko henkilöllä mahdollisuuksia tai taitoja käyttää
kyseessä olevia laitteita.

Siis – tehdäänkö digiloikka vai estejuoksu digitalisaation hurmiossa?
Nyt olisi erittäin tärkeää, että eri tahot kuten vanhusneuvostot ym.
organisaatiot toisivat esille omia näkökantojaan näistä aiheista, jot-
ta vaihtoehtoiset palvelut säilyisivät ja olisivat osallistamassa ihmisiä
omassa elämässään ja yhteiskunnassa. Eri järjestöt ja vapaaehtoiset
kuten Joensuussa Severi tekevät arvokasta työtä opastamalla ja kou-
luttamalla ihmisiä atk:n saloihin. Moni jää kuitenkin digittämään ihan
tyhjän päälle.

Marja Paavonkallio ja Ritva Martikainen
seniorierityisopettajat Joensuusta

Suomi 100 Tyynessä ja tuulessa

Suomi
Finland
100

Senioriopettaja Sisko Mikkilä on taiteilija ja entinen biologianopettaja. Hän esittelee Suomi Finland 100 -statuksen saanutta kesällä avautuvaa näyttelyään.

Näyttelyhankkeeni "Suomi: 100 Tyynessä ja tuulessa" toteutetaan yhdessä Haapamäen Yhteiskoulun perinneyhdistys ry:n kanssa ja sen suojele-
malla 110-vuotiaalla Wanhalla, josta yhdistyksen "museoima" koululuokka liittyy näyttelyni osaksi.

"Suomi 100 Tyynessä ja tuulessa" Wanhalla os. Riihontie 1 Haapamäki (Keuruu), avoinna: 1.–30.7.2017 päivittäin klo 12–18, (koululais)ryhmille tilauksesta elok. loppuun.

Näyttelyn painopistealueena on koko itsenäisyyden ajan Suomi ja tarkoitukseni on kuvataiteen keinoin seurata kahta pääteemaa: Suomen luonnon ja Suomen asutun maaseudun vähittäistä muuttumista monien murrostuulien pyörteissä aina nykypäivään asti. "Galleriatilana" on koulun vanha juhlasali ja aula, pieni opettajainhuone ja museoluokka, jotka ovat mahdollistaneet näyttelyn jakamisen pääteemojen mukaan juhlasalissa: I SUOMEN LUONTO, aulaassa ja sen sivuhuoneissa: II SUOMEN MAA-SEUTU liitännäisaiheineen.

I SUOMEN LUONTO

– Tutustuminen Suomen luontoa esittelevään näyttelyteemaan voi tapahtua vaikkapa Suomi-neidon ohjaamana kuvallisena elämysretkenä (akvarelli-, öljy- ja akryyli-maalauksia) halki Suomen vaihtelevien luonnonmaisemien, alkaen Lapista ja edeten Suomenlahdelle saakka.

Vaelluksellasi haluat ehkä pysähtyä hetkeksi ihaillemaan vaikkapa maakuntamme männikkömetsiä, rantojen raitoja tai kauniita vehmaita järvimaisemia. Ei vain kauniita – vaan myös karumpia, jylhiä kalliomaisemia kohtaavat kuvaretkelläsi.

Aava suomalaisema voi palauttaa mieleesi lakka- tai karpaloretket kotisoillesi.

Vuodenaikojen vaihtelu tuo lisävärejä ja eloa elämysretkeesi maalauksina tai Tuulentupa-mobiilieni "helmojen" heilahteluin, jotka saatat mieltää myös Suomi-neidolle suunnittelemani juhluvuoden puvuston tuuletukseksi.

Meren henkeä pääset kokemaan Lohtajan tai Suomenlinnan vesillä. Luontomatkaasi saattaa pahoin häiriyttyä, kun törmäät näyttelyluonnossa moniin ihmisen aiheuttamiin uhkakuviin. Niiden toivoisin herättävän jokaisen kulkijan sisimmässä pienen "viherpiipertäjän" alati muistuttamaan Suomen jäljellä olevan alkuperäisluonnon suojelemisesta ja sen merkityksestä myös omalle hyvinvoinnillemme.

II SUOMEN MAASEUTU

– Aikamatka Suomen muuttuvan maaseudun maisemiin alkaa esinekollaaseista rakennetusta metsien ja peltojen saartamasta alkuaikojen kylämaisemasta itsenäisyyden alkuaikojen tavoitellen. Ajankuvamaalauksia seuraamalla voit havaita kylien ja piha-
piirien vähittäistä autioitumista ja toisaalla kylien kaupunkimaistumista saman muutostuulen puhaltaessa kaikkialla kiihtyvän kaupungistumisen Suomessa.

Maaseudun perinteistä maisemaa ja elämänmuotoa rikkovia murrostuulia olivat jo itsenäistymisen alussa vapaus/kansalais/sisällissota ja myöhemmin vuosien 1939–45 sodat menetyksineen.

Näyttelyssä esillä oleva isoisäni "Ameriikanarkku" kertoo puolestaan maasta muutaneista ja talorahojen kanssa palanneista. Maaseudun palattua normaaliuomiinsa maatalouden kehitys lähti nopeaan nousuun. Sähköistyksen yleistymisen seurauksena maatalouden ja kotitalouksien koneistuminen vapautti työntekijöitä, varsinkin naisia, etsimään töitä kodin ulkopuolelta.

Oppivelvollisuuslaki vaati lapset kotoa koulutielle ja kyläkoulut ilmestyivät kylämaisemiin, nyt jo häviämässä tai käytössä muihin tarkoituksiin.

Näistä ja muista muutosvaiheista: EU lupauksineen ja vaateineen, geenitekniologian saavutukset, liikenteen, lasten- ja vanhushuollon kehitys ovat näyttelyssä saaneet kuvaajikseen maataloilta temmatut "asukkaat", installaatiohahmot, joiden vakavanhauskat kuvakertomukset muutosten peloista tai unistakin ulottuvat aina nykyaikaan asti. Esimerkkeinä kuvassa "Jali, suomenhevonen" suree nyt menetettyä kotitalliaan ja "Kukko koti-isänä" tasa-arvo-
vaatimusten ulottumista kanatarhaankin.

Esinekollaasit: "Lintukoto EU" nyt, lisänimellä "Pakolaistsatus?", "Rautatieristeys" ja "Aikamatkalla" kuvaavat maaseudun kehitystä eteenpäin puskeneita merkittäviä voimia.

Näyttelytilojen keskiössä teemojen kohtauspisteessä katsoja kenties jää miettimään tapahtuneen kehityksen suuntaa: positiivista vai negatiivista. Lehtiotsikoi-
ta poimien olen koettanut selvittää nykytuulien suuntaa, myös koulua koskevia. Näyttelymme "Museoluokan" tutusta tunnelmasta siirtyminen vuonna 2003 "Oma-kuva/osan" luokkatilanteeseen ennako-
i jo nykyisyyttä. Senioriopettajan kuulolaitteeseen tarttuneista uudissanoista muotoilin kuvalleni (öljy) nimen "Digiloikka vai ulos ilmiöoppimaan?"

Sisko Mikkilä, teksti

Digiloikka vai ulos ilmiöitä oppimaan?, 2003 (öljy)

Jali, suomenhevonen, 2007 – Nyt (110 v.) eläkkeellä, (tilateos)

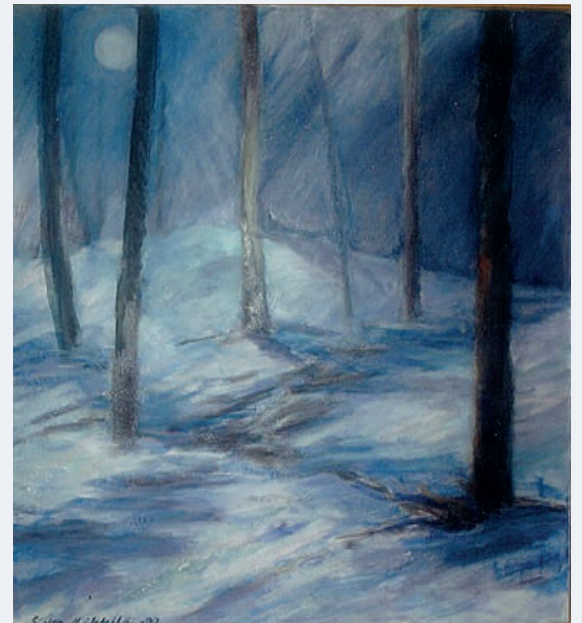
Kevätmetsä, 2016 (akryyli)

Lintukoto EU, pakolaisstatus? 2016 (esinekollaasi)

Pieni kylähistoria, 1990 (puukonstruktio)

Suomalaisen tuntemattoman sotilaan hauta, 1990 (öljy)

Kuohuva Pariisi

Seniopiopettajien lukijamatka 19.–23.4.2017 suuntautui Pariisiin. Matkan mielenkiinto oli melkoinen, mukaan lähti 40 jäsenistömme edustajaa. En tiedä, oliko mielessä klassinen fraasi "Pariisin huhtikuusta" vai mikä, mutta osallistujia oli tosi paljon.

Niin, ja se Pariisin huhtikuu avautui meille mukanaolijoille mielenkiintoisella tavalla. Ensinnäkin sää suorastaan heli meitä, Pariisin taivaalla paistava aurinko sai lämpötilan nousemaan parhaimmillaan +20 lämpöasteeseen. Puut olivat täydessä lehtiloisteesaan, samoin niittyjen kukkakasvit antoivat uskon siihen, että kevät ja kesä saapuvat Suomeenkin viimeistään vapun jälkeen.

Matkaohjelma oli kiinnostava, ensiker talainen Pariisissa (kuten minä) sai upean yleiskuvan todellisesta suurkaupungista. Matka ajoittui mielenkiintoiseen tapahtumakkunaan, Ranskassa käytiin presidentinvaalien ensimmäistä kierrosta (töhrityt vaalimainokset jäivät mieliin) ja matkamme aikana valitettavasti törmäsimme myös yleistyvään väkivaltaan. Vain kolme tuntia

sen jälkeen kuin ohitimme bussilla riemukaaren, tapahtui samalla paikalla poliiseihin kohdistuva väkivallanteko.

Mutta uskon, että matkakumppaneiden mieleen jäivät kuitenkin voimakkaasti Givernyn kylä, Claude Monet'n kotitalo, Orsayn ja Louis Vuittonin museot, Montmarten kukkula, Sacre-Coerin basilika ja viimeisenä kohteena ollut Versaillesin palatsi. Ensimmäisen päivän kiertoajelu kuuluisien maamerkkien (Eifel-torni, Notre Dame yms.) kautta jäivät mieleeni siten, että Pariisiin kannattaa tulla uudelleen.

Pariisissa liikkuminen vaatii joustavuutta ja kärsivällisyyttä. Meitä kuljettava bussi saattoi pahimmillaan olla tunnin myöhässä. Iltaapäivän ruuhkassa autot ajoivat liikennemerkeistä ja osittain liikennevaloistakin välittämättä, mutta liikenneonnettomuuksia ei matkamme aikana sattunut.

Mielenkiintoinen matka, mielenkiintoisia uusia tuttavuuksia syntyi. Suosittelen.

Osmo Ukkonen

*Seniopiopettaja-lehden
toimitusneuvoston jäsen*

Niagaran suuret
vesimassat ja
kaiken ympäröivän
sumun kokee
upeasti pienellä
jokilaivalla.

Niagaran putoukset – huikea kokemus

*Seniopiopettaja-lehden lukijamatkan kohteina olivat Kanadassa
St. Lawrence-joen vaikutuspiirissä olevat Toronto, Niagara, Québec ja Montréal.*

Toronton miljoonakaupungissa asuimme keskeisellä paikalla. Kadun toisella puolen oli yksi kaupungin tärkeimmistä kohteista, suomalaisarkkitehti **Viljo Rewellin** piirtämä uusi kaupungintalo. Lintuperspektiivin kaupunkiin saimme tv-tornista, josta hahmottui suuri puistojen määrä.

Tokiha suomalaisryhmän ohjelmaan

kuului jääkiekkomuseo Hockey Hall of Fame. Niin museosta, tv-lähetyksistä kuin kadun vilinästäkin huomasi, että jääkiekko on Kanadan kansallisurheilu.

Retki Niagaran putouksille oli monelle mukana olleelle matkan täyttymys. Erie- ja Ontario -järvien välille jäävät vesiputoukset eivät ole maailman korkeimmat, mutta

taatusti kuuluisimmat. Alkuperäiskansat antoivat koskille nimen Niagara, joka tarkoittaa pauhaavaa sumua. Amerikan puolella on kaksi putousta, mutta Hevosenkäputoukseksi kutsuttu komein putous kuuluu Kanadalle. Ihailimme ärjyviä vesiputouksia ensin rannalta ja sitten putousten alapuolelta Hornblower-alukselta räpsien kuvia ja selfieitä punaisiin kertakäyttöisiin sadetakkeihin kääriytyneinä.

Keväinen Niagara ja Toronto jäivät taakse ja lensimme yli 700 kilometriä pohjoiseen, ranskankieliseen Québeciin. Satoi lunta. Talvisin sitä on peräti kolme metriä. Kaupungin vanha osa on elegantti vanhoine ranskalaisvaikutteisine rakennuksineen. Kaupunkikuvaa hallitsee kuitenkin linnaomainen Château Frontenac -hotelli.

Mont Royal-kukkulalta avautui edes-sämme upeasti viimeinen kohteemme, Montréalin kaupunki. Sen sisältä sinisävyinen Notre Damen basilika on ehkä kaunein näkemäni kirkko.

Iloista, runsaan 20-hengen ryhmäämme johti 13.–22.4. tehdyllä matkalla erinomaisen ammattitaitoisesti ja sympaattisesti **Harri Laine**.

**Anneli Rajaniemi, teksti
Mikko Virtanen, kuva**

Väinämöisen vaellus

Suoma Koponen Kuopion Vehmersalmi

Täällä vaelsi Väinämöinen,
Savossa hän saapasteli
Puijon paasilla pyhill
Savilahden seutuvilla
Taivaanpankolle kapusi.

Souti Kallavettä pitkin
Vehmersalmenkin vesillä
Suvasveden suuren järven
kalapaikkoja kolusi.

Tokko tuosta soiton saisi
kalan suuren leukaluusta,
hevon hännän rihmasista?

Kyllä sai soiton suuren,
hyvän kantelon kokosi.

Soitti, lauloi Väinämöinen
Taatto, Taivaitten isäntä.

Anna onni kansalleni,
Savon maille kauniille
Suomen suurelle suvulle.

Savon kansa saapui siihen
soiton kumman kuultuansa.

Metsän väki myös vaelsi
linnut taivaan lentelivät,
Puijon peipposet visersi.

Kutsui Seppo Ilmarisen.

Siellä sampo synnytettiin
mustan kallion kylessä.

Paksut miehet palkehissa,
rumat, vahvat varrelltansa.

Seppo taitava takoja
vasarata paukutteli.

Itse vanha Väinämöinen
teki vielä toisen soiton,
soiton koivusta kovemman
hiuksista neion nuoren.

Seitsemän soi kanteloho
siihen kieliksi kokosi.

Soitti Väinö kanneltansa.
Kansa ahkera ahersi,
poltti kasket,
perkas pellot.

Kasvoi vilja kaunihisti,
yleni ihana touko.

Kun ei sitä vieras veisi,
halla hyinen ei hakisi.

Sitten vanha Väinämöinen,
taltutti akan äkäisen.

Sotaäänien tuon sovitti,
eukkosensa maanitteli
Pohjan mahtavan emännän.

Kun ei nainut nuorna miesnä
ennättänyt aikaisemmin.

Vieläkö kuulet Väinön laulun,
tokko kuulet ja älyät?

Puijon paasilta pyhiltä
Savilahden seutuvilta?

Sieltä sirut sinkoilevat
rauhankyyhkylt lentelevät
kohti maailman kyliä.

Tieto taiti kaikenlainen.

Veneet veistelään paremmat
taakse merten, mantereitten.

Siellä lääkkeet laitetahan.
Siellä pahat paikatahan
tautit kaikki tutkitahan.

Luetahan loitsut uuet,
uuet entistä paremmat.

Marja-Leena Hyvärinen, kuva

Juoksulenkiltä voimaa

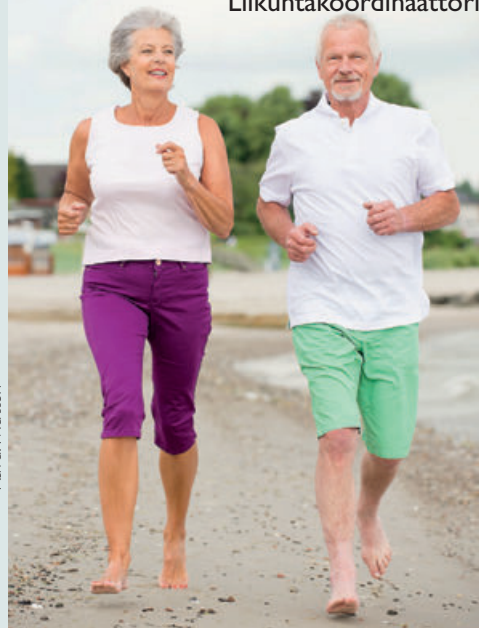
Kesällä ulkoilu on mitä mahtavinta voimaannuttavaa toimintaa. Kävelylenkillä mieli lepää ja kunto nousee kohisten. Mikäli paikat antavat myöten, saa juoksesta hurjasti lisäpotkua lihaskuntoon ja kestävyYTEEN! Tärkeää lenkkeilyä aloittaessa on, ettei lähde liian kovavauhtiselle lenkille omaan kuntoonsa nähden. Kolmen P:n perussääntö on hyvä: Pitää pystyä puhumaan. Toisin sanoen juoksulenkillä ei saa hengästyä niin kovasti ettei pysty puhumaan samalla.

Seuraavia asioita tarkkailemalla opit taitavaksi juoksijaksi:

- Rullaava askel
- Hartiat rentona & kyynärpää kulkee läheltä kylkiä
- Katse eteenpäin
- Toiminnallinen ryhti – ei jäykkänä
- Tasaisesti edeten
- Korkealla juosten – lantio korkealla jaloilla on tilaa rullata
- Nauttien juoksemaan – ei liikaa miettien
- Juoksutyyli on jokaisella henkilökohtainen, ei ole vain yhtä oikeaa tapaa ei!

Hyviä vinkkejä juoksemiseen, tekniikkoihin ja harjoitteluun saat muun muassa Koululiikuntaliiton Juoksusankarit hankkeen internetsivuilta www.kll.fi/koululaiset/juoksusankarit

Jani Kangasniemi
Koululiikuntaliitto
Liikuntakoordinaattori

Luokanopettajia monesta tuutista

Kun hiljattain odottelin tapaamista Tampereen Yliopiston Kasvatustieteen laitoksen tiloissa, löysin käytävän päin, jossa oli kirjahylly, kaksi nojatuolia ja pyöreä pöytä. Upean ristiriitainen kalustus steriilille laitostyövälineille! Jo kaukaa näin telineelle arvokkaasti esiin asetetun vanhan kirjan – Aukusti Salo: Hämeenlinnan Alakouluseminaari 1919–1947. Kun aikaa oli, upposin nojatuoliin ja syvennyin professori Aukusti Salon kertomukseen. Se oli elämys. Valittavasti aika loppui ennen kuin kirja.

Kotiin ajaessani muistelin, että oma ekaluokan opettajani oli valmistunut nimenomaan alakouluseminaarista. Laitoksia oli aikanaan kolme; Hämeenlinnassa, Suistamolla ja Torniossa. Kahdessa vuodessa sai alakansakoulunopettajan paperit.

Kun sitten mietin muita kouluaikaisia opettajiani, ja myöhempiä kollegojani, oli yllättävää huomata kuinka monenlaisesta opettajatehtaasta meitä onkaan tullut. Vanhimmat, Jyväskylästä (perustettu 1863) ja Sortavalasta (perustettu 1880) valmistuneet, olivat jo historiaa, mutta useiden tämän päivän senioriopettajien kollegoina on työskennellyt kansakoulupohjaisista (6-vuotinen) ja keskikoulupohjaisista (4-vuotinen) seminaareista valmistuneita.

Samoin olemme virka-aikanamme tunteet kesäkursseilta valmistuneita (mm. Turun väliaikainen opettajakorkeakoulu), vuoden valmistuksesta ja kahden vuoden valmistuksesta tulleet sekä poikkeuskoulutettuja (mm. Kokkola) ammattiveljiä ja sisaria.

Vasta vuonna 1971 annetun lain perusteella opettajainkoulutus siirtyi yliopistoihin ja vanhat, kunnianarvoiset seminaarit lakkautettiin. Ryhät, talvelat ja hynniset olivat jo valmistuneet. Kolmivuotinen peruskoulunopettajakoulutus oli alkanut; tosin se jäi lyhytaikaiseksi, maisterikoulutukseen kun siirryttiin jo seuraavan vuosikymmenen taitteessa.

Yhtäkaikki, opettajainkoulutus on ollut melkoista sekahedelmäsoppaa, ja kuitenkin – Suomessa on aina, Jyväskylästä ja Sortavalasta asti, ollut maailman parhaiten opettajien pesäke! Osaltaan se varmasti johtuu siitä, että niin Uno

Gygnaeuksen, Aukusti Salon kuin muidenkin koulumiesten ihanteina opettajainkoulutuksessa olivat siveys, moraali, oikeudenmukaisuus ja kaikki hyvät arvot, joita kuvitella saattaa. Tämä asia on pitänyt, olipa sitten kyse vuodessa valmistuneista, kuusi vuotta opiskelleista tai neljässä vuodessa tutkinnon suorittaneista.

Ehkä opettajainkoulutuksen jalot periaatteet olivat laajemminkin yhteiskunnan tiedossa; kuuluiivathan opettajat ilman muuta oman kylänsä eliittiin lääkärin, nimismiehen ja apteekkarin veroisina. Toisin kuin tänään. Kaikki muuttuu. Nyt apteekkaria haukutaan riistäjäksi, nimismiestä ei uskota, lääkäriä vaihdetaan kuin kenkiä ja opettaja on syyppä kaikkeen, siihenkin, että "meidän poika" ei osaa vielä kuudennella luokallakaan lukea.

Kun Jyväskylän vastaperustettuun seminaariin pyrittiin, vain yksi pyrkineistä naisista ei ollut säätyläisperheestä, mieshakijoista ei kukaan. Opettajattaren ura olikin naiselle eräs harvoista kunniallisista ammateista. Miehillä taas opettajakoulutus oli huikea sosiaalinen nousu! Nykyisen maisteritutkinnon suorittaneen luokanopettajan on ansaittava itse arvostuksensa joka päivä.

Juhani Vahtokari
juhani.vahtokari@kolumbus.fi

Kirjoittaja on rehtori emeritus ja hän on toiminut koulumaailmassa monissa tehtävissä.

Amerikkalaiset pannukakut

2,5 dl vehnä jauhoja
1 rkl sokeria
1 tl leivinjauhetta
0,5 tl suolaa
2 dl maitoa
25 g voisulaa
2 munaa

Sekoita vehnä jauhot, sokeri, leivinjauhe ja suola pienessä kulhossa. Vatkaa maito, voisula ja munat sekaisin suuremmassa kulhossa. Sekoita jauhoseos nesteeseen.

Kuumenna lettupannu ja laita siihen tilkka öljyä. Kaada pannulle n. 0,5 dl yhtä pannukakkua kohden. Kun pannukakun pinta alkaa kuplia, käännä ne ja paista toinenkin puoli kullanuskeaksi. Tarjoile lämpiminä vaahterasiiirapin tai/ ja hillon kera.

Seniorikokki

Riitta Ristola

Moni lukijoista varmaan muistaa, kuinka Harri Holkeri pääministerinä ollessaan kehotti kansalaisia syömään silakkaa sen terveellisuuden ja edullisuuden takia. Silakkafileet ovat yhä vieläkin edullista kalaruokaa ja niitä on saatavilla lähes kaikista elintarvikeliikkeistä ympäri vuoden.

Silakkapihvejä voi valmistaa erilaisin täyttein omien mieltymysten mukaan ja valmistustapojakin voi vaihdella paistamalla ne pannussa tai uunissa. Uunissa paistaminen ei tuo niin paljon kalan hajua keittiöön ja paiston aikana ennättää valmistaa vaikka perunamuusin pihvien seuraksi.

Amerikkalaiset pannukakut maistuvat jälkiruokana ja voit tehdä niitä vaikkapa tarjottavaksi kahvin kanssa yllätysvieraille. Ne ovat nopeatekoisia ja raaka-aineet löytyvät melko varmasti aina kaapista. Amerikassa pannukakkujen koko oli yleensä suurempi kuin minun lettupannussa tekemieni, mutta siellähän kaikki on suurempaa.

Kuva: Matton

Silakkapihvit

600 g-(1000g) silakkafileitä
suolaa
valkopippuria

Pinnalle: ruisjauhoja

Paistamiseen: voita tai öljyä

Täyte: Ruuhosipuli- tai tillituorejuustoa, sulatejuustoa, Kallen kaviaaria, purjosilppua tai tillisilppua

Levitä silakkafileet nahkapuoli alaspäin alustan tai voipaperin päälle. Ripottele pinnalle suolaa ja valkopippuria. Laita haluamasi täyte joka toisen silakan päälle ja nosta toiset silakkafileet vävähän painaen täytteen päälle nahkapuoli ylöspäin.

Kierrittele silakkapihvit ruisjauhoissa molemmilta puolilta.

Nosta pihvit öljytyn leivinpaperin päälle pellille ja paista 225 asteen uuninlämmössä noin 20 minuuttia. Käänä pihvit kypsennyksen puolivälissä tai öljyä ne päältäpäin.

Voit paistaa pihvit myös paistinpannussa voissa tai öljyssä tai niiden yhdistelmässä.

Tarjoa pihvit perunasoseen kanssa. Lisänä porkkanaraastetta tai salaattia.

Kuva: Matton

Ristikko: Kaunissaari

HEDEL- MÄTÖN	SYLVI KEK- KOSEN TEOS	▼		LEIPOA	KERTA LIIK- KEEKSİ	NÄIHIN LANGE- TAANKIN	NIVUS-		2		LIKAA- VIA		NAUKUU AHMIES- SA?
				3									
VIERAS KALA				ANOT- TUA				KA- SATA					
METSÄ- TÖITÄ						KOUKUT VIRTAA				 + 1.			
MIKA NURIN				KUORTA 2016				ORJA LUULO-					
USEIN SALAATISSA		HOVI- ▼			4						REIKÄ		(V)IKINÄ
TOSI- ASI- AT					21.30	PELOT- TAVIA		JAPA- NISSA					
			TÄÄLLÄ KAJAANI HELPPO				5	-RIKKO TUPSU- KORVA					6
SORSAA!				VIHAN- NES AATE	7								
AMMO- NIAKIN KALTAI- SIA YHDIS- TEITÄ						-KELLO PIENI						ALTAIS- SA	
	TYÖKALU JASSER							PAINAA- KIN KAJO					
TAVAL- LI- SUUS				FIFTY- FIFTY		-RAKAS ORAAT			8	-PÄIN KEILALLE			
	-ANSSI		SORA- RAKO		9		OVI IDÄSTÄ JOKI				PAINU- NUT		
				KESÄ				SILK- KIÄ					
TOTA- LITA- RISTI						VIRI- TETTY							
SAI- RAUS				AIVAN				KORTTI- PELEIS- SÄKIN					
				10		TOIPU- MISEEN							

Kun olet ratkaissut ristikon, poimi numeroilla merkityistä ruuduista kirjaimet numerojärjestyksessä ja kirjoita niistä muodostunut sana postikorttiin, jonka lähetät **31.7. mennessä** osoitteella Anneli Rajaniemi, Kytöpolku 33, 00740 Helsinki.

Kerro ratkaisun yhteydessä nimesi, puhelinnumerosi ja/tai säh-

köpostiosoitteesi sekä kotiosoitteesi mahdollisen palkinnon lähettämistä varten. Oikein vastanneiden kesken arvotaan pikku palkintoja kolmelle oikean vastauksen lähettäneelle.

Oikea ratkaisu ja voittaneiden nimet julkaistaan lehden numerossa 4/2017. Ristikon on laatinut Brigitta Kalpa.

SUOMALAIS-SAAMELAINEN AVARUUSSEIKKAILU

AVARUUSPERJANTAI 6.10.

Klo 9:30–15

AVAUS KOULUN AULASSA/OHCEJOGA UTSJOEN URSA RY
Juhlasalissa:

Ensin planetaarioesitykset (20–30 min/ryhmä)
päiväkodit (yli 5 vuotiaat)

- ala-aste
- yläaste
- lukio

Päivän päätteeksi musiikkia ja näyttämötaidetta klo 14–14.45:
"Nieida käreg"-ryhmä sekä "Ison Hirvaan Metsästys"

Aulassa rinnakkaisena klo 12–15:

1. "Aikamatkalla avaruudessa" – tieteen syntysijoilta nykykosmologiaan (lukio ja ya), Juhani Harjunharja
2. "Käytännön filosofiaa – kielen rakentava käyttäminen" – sisäisen elämän kokeminen ja subjektiivisten merkitysten muotoutuminen keskusteltaessa – loogisen ja tunnepohjaisen kielen erojen tunnistaminen (lukiolaisille/lukion luokka!), Hansi Harjunharja
3. "Tietokilpailuja koululaisille"/kuva- ja kysymystaulut, mm. Iso Hirvi (Hirvas) Leena Niiranen
4. "Saamelaisen tähtitaivaan mytologiaa taiteen silmin" – näytteillä maalaukset, Emerituslehtori Brita Turunen
5. Luonto- ja revontulivideoita, solarigrafiatauluja (mukana myös Tarja Tryggin tuotoksia) Lehtori Tarja A. Länsman
6. Koululaisten avaruussaiheisia tauluja yms, julistekilpailu (Tarja A.L. ohjaa) kirjapalkintoineen

Utsjoen.ursa@ursa.fi

TIETEEN JA TAITEEN LAUANTAI 7.10. (Koulukeskus ja/tai Ailigas-talo?) Klo 12 ->

TIETEEN SISÄLTÖJÄ:

1. "Missä E.T. luuraa?", Emeritusprofessori Tauno Turunen
2. "Ei tulta – ilman revontulta"
Tohtori, observatorionjohtaja Esa Turunen
3. "Arkeoastronomiia, hautojen kätkemä viesti"
Arkeoastronomi Marianna Ridderstad

TAITEEN JA KANSANPERINTEEN SISÄLTÖJÄ:

1. "Saamelaisen tähtitaivaan mytologiaa taiteen silmin"
– maalaukset ja niihin liittyvät kertomukset
Taitelija, emerituslehtori Brita Turunen
2. "Luonto- ja revontulivideoita, solarigrafiatauluja"
(mukana Tarja Tryggin teoksia), Lehtori Tarja A. Länsman
3. Musiikkia ja näyttämötaidetta: "Nieida käreg"-ryhmä ja
"Ison Hirvaan Metsästys", mukana koululaisia
4. "Sitä kosmosta kuunnellen..." Aurora ja Antti Manninen

Perjantai-illan "Kuuheikki" Nisulammen laavulla (mahd. Sauna 5 €/henkilö): mm. poronkuuta, hirvi- tai poromakkaraa ja kuujuttuja (perinnetarinoita, kuten "Kun metsä", musiikkia yms.) nuotiolla. Lisäksi paneeli aiheesta Iso Hirvas (Hirvi). Paneeliin kutsutaan asiaa tuntevia, jotka voivat vastailia myös yleisön kysymyksiin.

Lauantain "Ison Hirven päättöillallinen" Deatnussa:

teemana Ison Hirven Metsästys ja sen vuoksi illalliseen liittyy myös hirvenlihaa jossain muodossa, illallisen arvioitu hintahaarukka on 20–30 €/hlö

Majoituksesta: 1. <http://www.holidayvillagevalle.fi/>

- hotellihuone yhdelle 90 €/vrk
- hotellihuone kahdelle 110 €/vrk
- neljän hengen mökki kahdelle 120 €/vrk, kolmelle 150 €/vrk ja neljälle 180 €/vrk

Majoitus sisältää liinavaatteet ja aamiaisen.

2. <http://www.arctictravel.fi/>

- paritalon puolisko yhteensä 90 €/vrk
- Syrjälän vanhatalo yhteensä 70 €/vrk

Kukkaistervehdus Turusta

Jos matkasi vie Turkuun, kasvitieteellinen puutarha Ruissalossa on mainio tutustumiskohde.

Turun yliopiston upeassa kasvitieteellisessä puutarhassa on yli 5000 lajin opetuskokoelma.

Huhtikuulta marraskuulle kasviharrastaja pääsee ihailemaan ulkopuutarhan kasveja, ja kun räntäsade vihmoo, hän voi sisätiloissa lumoutua eksoottisten kasvien kukinnasta. Puutarha onkin varsinainen yleisömagneetti: siellä vierailee 43 000 henkilöä vuodessa.

Kasvitieteellinen puutarha perustettiin jo Turun Akatemian aikana 1600-luvulla, mutta 1827 se tuhoutui Turun palossa. 24 hehtaarin suuruinen puutarha on 1950-luvulta lähtien ollut Ruissalon saarella.

Puutarha on osa Turun yliopiston biologian laitosta ja kuuluu sen biodiversiteettityksikköön, kertoo nykyinen ylipuutarhuri **Simo Laine**. Laaja kokoelma ja käytössä olevat sisäkasvatus- ja laboratoriotilat tarjoavat tutkijoille ja opiskelijoille hyvät edellytykset monimuotoiseen toimintaan. Kasvitiedettä aikanaan opiskelleet senioriopettajat muistanevat ”puutarhatenttiin” valmistautumisen kesäisessä Ruissalossa.

Kamelia

Yleisölle avoin puutarha on täynnä elämyksiä, ja sieltä saa piha- ja huonekasveja koskevaa valistusta. Legendaariset ylipuutarhurit **Esko Puupponen** ja **Aarno Kasvi** ovat tuttuja suurelle yleisölle puutarha-alan opaskirjojen ja kodin viherkasvien hoito-ohjeiden antajina. Aarno Kasvi on tullut myös tv:stä tutuksi koko Suomessa.

Ruissalon puutarhassa toimii myös luontokoulu. Päiväkotiryhmät ja koululuokat voivat varata päivän kasvimaailmaan tutustumiseen. Oppituntien ja opastusten aikana lapset voivat nähdä ja kuulla uusia ja mielenkiintoisia asioita jo tutuista kasveista ja tutustua harvinaisuuksiin.

Ulkopuutarhassa on 28 osaa, joista kussakin on tiettyyn ryhmään kuuluvia kasveja. On ruusutarha, pionimäki, kirsikkalehto, itämainen lampi ja monta muuta kiinnostavaa kohdetta.

Hyötykasvitarhassa pääsee tutustumaan mm. vihannes-, mauste-, hedelmä- ja lääkekasveihin. Nykyään puutarhan erityiskohde ovat lääkekasvit, joiden aluetta laajennetaan ja valikoimaa lisätään.

Lumikuningatar

Ulkoalueella kiertää myös luontopolku, joka on pääasiassa puutarhan aitojen ulkopuolella, mutta käväisee myös puutarhan alueella.

Aitaus on monella tavoin tarpeellinen. Rusakot ja sorkkaeläimet ovat aina kiusanneet puutarhaa eivätkä aidatkaan niitä pidättelee. Nykyään valkoposkihanhet haluavat alkukesällä valloittaa sen.

Puutarhan sisähuoneet tarjoavat laajan kokoelman trooppisia kasveja ihasteltaviksi. Jo nimet lumikuningatar, sinikohtalonpensas ja maorihehkupuu jättävät varjoon kotoisan pelargonian, joita niitäkin on kymmeniä lajeja.

Puutarha kehittyä kansainvälisten yhteysien avulla. Siemeniä hankitaan 400 eri ulkomaisesta puutarhasta. Siemenluettelot ovat numeroituina sähköisesti selailtavissa ja tilattavissa.

Annukka Syrjänen, teksti
Mirjam Sandell, kuvat

Vahatyräkki

Ylä-Savon senioriopettajilla lupsakka 20-vuotisjuhla

Senioriopettajatoiminta on parhaimmillaan yhdessä jaettuja koulu- ja työmuistoja, yhteisiä elämyksiä sekä yksinäisyyden torjuntaa.

Kaikkiaan 72 yläsavolaista senioriopettajaa juhli 25.3.2017 yhdistyksensä 20. toimintavuotta komealla lisälmen Raatihuoneella. Vuonna 1899 rakennettu raatihuone sopi hyvin eläkeläisopettajien juhlapaikaksi, koska rakennus on toiminut alkuaikoina kouluna. Myöhemmin rakennuksessa on ollut kaupungin virastoja ja kaupungin juhlahuoneisto. Nykyisin se toimii ravintolana.

Kauniisti koristellussa juhlasalissa tilaisuuden avasi yhdistyksen puheenjohtaja **Heikki Rönkkö**. Hän sanoi avauksessaan, että yhdistystoiminta on jäsenten henkisen hyvinvoinnin ja vireyden tärkeä ylläpitäjä. Hän kiitti vastuutehtävien hoitajia ja kaikkia yhdistyksen toimintaan osallistuneita.

Kulttuurin harrastaminen on ollut koko ajan yhdistyksen tärkein toimintamuoto.

Juhlaohjelma koostui paikkakunnan väen, myös senioriopettajien, esityksistä. lisälmelaisen taitavan Kalevalakuoron oktettti esitti sekä perinteistä että modernia naiskuorolaulua. Esitys tempaisi vaativan yleisön mukaansa.

Pertti Mykkänen tulkitsi Juhani Ahon Lastun, jossa ”stadilainen” sai kokea ”länden” kaikenlaisia iloja ja kauheuksia. Humoristinen ja hienosti tulkittu esitys kutteli yleisön nauruhermoja.

Itse säveltämässään ja sanoittamassaan kappaleessa **Raimo Lampinen** ylisti metsän tervehdyttävää vaikutusta ihmisen mieleen – kantrahtavan blueshenkisesti. Sen sijaan Ray Charles-vaikutteisesta kappaleesta välittyi elämänilo ja optimismi.

Juhlapuheen pitänyt OSJ:n varapuheenjohtaja **Erkki Kukkonen** painotti seni-

Juhlayleisö viihtyi Raatihuoneen kauniissa ja tunnelmallisessa juhlasalissa.

oriopettajien toiminnan mahdollisuuksia ikäihmisten elämän laadun parantamiseen. Järjestön tehtävänä on vaikuttaa laajempiin kokonaisuuksiin, kuten eläkepolitiikkaan. Paikallisyhdistyksissä puolestaan tunnetaan parhaiten jäsenten tarpeet.

Erkki Kukkonen mm. mainitsi, että liikunnan harrastamisen tukeminen vaikuttaa kaikkien sitä harrastavien hyvinvointiin. Liikunta on usein lähes ilmaista ja sillä voidaan torjua myös suomalaisten kansantautia, yksinäisyyttä.

Kukkonen kehotti seniorikansalaisia osallistumaan vaaleihin ja esimerkiksi vanhusneuvostojen kautta vaikuttamaan päätöksentekoon.

Yhdistyksen hallituksen jäsen **Anja Kauppinen** luki sihteerin **Raimo Heikkisen** laatiman historiikin. Esityksestä sai

hyvän kuvan yhdistyksen toiminnan laajuudesta ja monipuolisuudesta.

Päätöspuheessa varapuheenjohtaja **Martti Heinonen** moitti osittain virheelisiksi alkuvuodesta julkaistuja Eläketurvakeskuksen tietoja, joiden mukaan eläkkeet ovat kehittyneet myönteisesti viimeisen 25 vuoden aikana. Virheen selittää pääosin se, että tilastoihin on tullut mukaan uusia, hyvätulaisia eläkeläisiä. Sen sijaan pitempään eläkkeellä olleiden eläketulot ovat jääneet selvästi jälkeen palkkatuloista.

Juhlissa palkittiin yhdistyksen pitkäaikaisia toimijoita ja kukitettiin perustajajäsenet. Tilaisuus päättyi juhla-lounaaseen.

Heikki Rönkkö, teksti
Veikko Vidgren, kuvat

OSJ:n varapuheenjohtaja Erkki Kukkonen jakoi järjestön pronssiset ansiomerkit Helena Sipilälle, Anneli Hälälle, Martti Heinoselle, Tuula Brandtille ja Raimo Pirilälle sekä standaarin Osmo Naakalle.

Luokkakokouskutsu

Tornion lukusiskot 1968: Kutsu tapaamiseen! Marja laulamassa Amerikan-suomalaisten kuorossa ja toivoo tapaavansa meidät Jyväskylän Taulumäen kirkossa tiistaina 20.6.2017. Konsertti alkaa klo 19. Konsertin jälkeen on tapaaminen Hotelli Laajavuorella. Tervetuloa!

Ilmoittautumiset ja hotellivaraukset:

Kaarina 050 536 5870 ja

Raija 040 573 8513.

Hyvää Kesää!

Seniopiopettaja-lehti jää kesätauolle ja toivottaa lukijoilleen leppoosaa ja virkistävää kesää. Seuraava lehti ilmestyy 22.9. Sen aineistopäivä on 16.8. Materiaalin voi parhaiten lähettää päätoimittajalle osoitteella seniopiopettaja@osj.fi /

Puikot suihkivat tulosta juhluvuotena

Koskaan ei hyvien ideoitten keksiminen ole ollut Lappeenrannan seudun seniopiopettajien puikkokerholaisille hankalaa. Viime talvenakin, kun kautta maan käsityöharrastajat hamstrasivat harmaata, valkoista ja sinistä kutoakseen sotaveteraaneille sukkia, oli kerholaisilla mielessä omat kuviot. Käyttöön otettiin pikkukerät ja jäännepätkät. Niistä syntyi kaikkea kirjavaa: sukkia, lapasia, pipoja, säärystimiä, kaulaliinakin.

Yli kolmen muovikassillisen tulos haluttiin lahjoittaa lähellä entistä työtä olevaan kohteeseen, lapsille ja nuorille. Paikaksi kerholaiset valitsivat paikallisen Leirin nuorisokodin. Siellä tukea tarvitsevat lapset elävät tavallista arkea, käyvät koulua ja harrastavat vapaa-aikanaan ohjaajien avustamana.

Kerholaiset ja heidän tuomisensa otettiin lämpimästi vastaan. Henkilökunta ja lapset ihastelivat käsitöitä ja hymy oli herkässä, kertoi kerhon vetäjä Mirja Kaarkoski. Lahjoitettavia kudonnaisia oli kaikkiaan toista sataa, niinpä tästä määrästä sai osansa muutama muukin lastenkoti Lappeenrannassa.

Tyytyväisiä olivat myös puikkokerholaiset. He päättivät, että nuorten- ja lastenkodit pidetään auttamiskohteina vastakin. Lapset kasvavat ja kulutus on kovaa, joten sukkien ja lapasten tarve ei lopu.

**Seppo Maukonen, teksti
Mirja Kaarkoski, kuva**

• MATKAT • MATKAT •

TIEDONHALUISTEN SENIOREIDEN MATKAKERHO – 30 vuotta senioreiden palveluksessa

KULTTUURIA GÖTA-KANAVAN MAISEMISSA 13.–17.8.

Ohjelmassa kanavaristeilyjen lisäksi vierailut mm. Vadstenan luostariin, Skaraan ja von Fersenin Götala linnaan. Majoittuminen Medevi Brunn nimiseen kylpylään, joka on Ruotsin vanhin, 1600-luvun lopulta. Varaukset 20.6. mennessä.

SAMULA PAULAHARJUN

JALANJÄLJISSÄ (Inarissa) 26.–29.8.

Ruska-ajan kynnyksellä lähdemme tutkimaan Samuli Paulaharjun upeita maisemia ja tutustumaan Lapin kulttuuriin, ihmisiin ja tietenkin myös Paulaharjun asiantuntevan oppaan johdolla. Käymme myös Kevon tutkimuslaitoksella. Matka huipentuu Siidamuseolla, jossa saamme nauttia Paulaharjun teoksista. Pikku näytelmät on ohjannut Juha Hurme. Majoittuminen Ivalo-hotellissa. Varaukset 15.6. mennessä.

PYHIINVAELLUSMATKA

ESPANJASSA 27.9.–3.10.

Uusimme viime vuonna toteutetun pyhiinvaellusmatkan Santiago de Compostellaan. Vaelluksen aikana majoittumien viihtyisiin pikkuboteleihin. Mukana matkalla on asiantuntevat opaat. Varaukset 15.7. mennessä.

BARCELONA ja ANDORRA 1.–7.10.

Matkan aikana tutustumme Katalonian pääkaupunkiin Barcelonaan ympäristöineen. Matkalla Andorraan pysähdymme ihailemaan Salvador Dalin töitä Figuerasissa. Andorrassa pääkohteemme on pääkaupunki Andorra la Vella. Katalaania puhuvassa pikkuvaltiossa tutustutaan myös vuoristomaisemiin ja historiallisiin kohteisiin. Lennot ovat Barcelonaan. Varaukset 15.7. mennessä tai niin kauan kuin paikkoja riittää.

SALAPERÄINEN SARDINIA

11.–17.11.

Sardinia on kiehtova saari, jossa on ikivanha kulttuuri, salaperäisiä vuoristokyläiä ja ihana ruoka. Saarella leijuu salaperäisyyden ja vanhojen tarinoiden erikoinen tunnelma. Varaukset 15.7. mennessä tai niin kauan kuin paikkoja riittää. Kysy myös lokakuun matkaa Kreikan Thessalonikiin.

Tiedustelut ja esitteet:

Matkakerho puh. 050 522 4447/

Irmelin Isokoski, s.posti matkakerho@n-mk.fi

Matkat on osa Naantalin Matkakaupan seniormatkatoimintaa.

Ruskaloma Luostolla: Senioriopettajien oma viikko 11.–16.9.2017

Suosittu ruskaviikko kansallispuiston maisemissa. Ruska-aikana tanssitaan nimekkäiden tähtiartistien vauhdittamana.

Hinta ma–la
1 hh 585 €/hlö
2 hh 385 €/hlö
3 hh 342 €/hlö
4 hh 310 €/hlö

Tarjolla myös useamman henkilön huoneistoja ja kelomajoja. Avcit maksavat saman hinnan. Tanssiliput eivät sisälly hintaan, mutta karaokeen ja hotellin järjestämiin tansseihin pääsee veloituksetta. Karaokea on joka päivä.

Ruskaloma sisältää majoituksen, puoli-hoidon, kylpylän ja saunaosaston vapaan käytön klo 10–20 sekä kuntosalin vapaan käytön. Lisäksi saunakävelyretki Ahvenlammen rannalle lettukahvien kera, kahtena aamuna ohjattu vesijumppa ja yksi aamuvierityshuone ulkona sekä ohjelmallinen illallinen.

Muita omatoimisia käyntikohteita ovat Pyhänturin luontokeskus, Isokuru ja Revontulikappeli, Suvannon kylä sekä Sodankylässä eri kohteita. Bussiyhteys Rovaniemeltä kaksi kertaa päivässä. Ruskaviikko on ollut erittäin suosittu. Varmista osallistumisesi ajoissa.

Varaukset nimellä

”Senioriopettajat” 14.8.2017

mennessä ilmoittautumislinkin
<https://www.lyyti.in/Senioriopettajat2017> kautta
(linkki OSJ:n verkkosivuilla, www.osj.fi)
tai suoraan hotelliin
[luostotunturi@laplandhotels.com/](mailto:luostotunturi@laplandhotels.com)
016 620 400
[inga.orn@laplandhotels.com/](mailto:inga.orn@laplandhotels.com)
040 7535893

Lapland Hotel Luostotunturi,
Luostontie 1, 99555 Luosto
Tutustu lähemmin
www.laplandhotels.com

Aina parhaassa iässä

Kuntoloma Tanhuvaarassa 9.–13.10.2017 (ma–pe)

Senioriopettajilla on mahdollisuus osallistua kuntolomaan Tanhuvaaran Urheiluopistolla Savonlinnassa. Tarjolla on liikunnallisia elämyksiä upeissa maisemissa mm. monipuolista jumppaa ja tanssia, ulkoliikuntaa, seniori-ikäisten pelejä, luentoja ja muuta mukavaa.

Liikuntaa tukee hyvä ruoka (täyshoito) ja leppoiset yhteiset illat. Yhtenä iltana loman aikana myös rantasaunailta. Tulopäivänä on tulokahvi (klo 14.00) ja päivällinen, lähtöpäivänä aamiaisen ja lounas.

Hinta 308 €/hlö kahden hengen huoneessa (aveceilta sama hinta),
yhden hengen huoneissa 35 €/vrk.

Ilmoittautumiset 18.9.2017 mennessä Tanhuvaaraan
puh. 044 715 0408 tai jaana.tervonen@tanhuvaara.fi

Tanhuvaaran Urheiluopisto, Moinsalmentie 1042, 57230 Savonlinna,
puh: 015 582 0000, info@tanhuvaara.fi

Senioritorilla voivat Opetusalan Seniorijärjestö OSJ:n jäsenet lyhyesti ilmoittaa ilmaiseksi, saman ilmoituksen kuitenkin korkeintaan kaksi kertaa saman kalenterivuoden aikana. Lähetä teksti päätoimittajalle, yhteystiedot ovat lehden sivulla 2.

Myytävänä

Uudenveroinen vene Yamarin 47Tc ja 50 hv Yamamaho moottori. Peräkuomu ja kölirauta. 12 900 €. Ajettu 15 h. Luovutaan sairauden takia. p. 050 520 3335.

2 pientaloa joen rannalla Rengossa. Oikeus asua vakituisesti. etuovi.com kohdenumerohaku 572504.

Jöran Augustsonin taulu "Sommitelma ruskealla" vuodelta 1995. Koko 103 x 76 cm. Hintaa 3500 €. tied. p. 050 302 1589.

Viikko-osake Kittilän Etelärakassa Aruuden L 33, siis viikko 33. Asunnossa on tupakeittiö, 2 makuuhuonetta, parvi, kylpyhuone ja sauna, yht. 65 m². Huoneisto on täysin kalustettu, varustus kuudelle henkilölle, sis. mm. jääkaappi, liesi/uuni, mikro, kahvinkeitin, leivänpaahdin, TV, radio/CD-soitin, astianpesukone ym. Astiasto ja liinavaatteet. Hyvä kunto. Sirkkan keskukseen 2,5 km. Hintaa 1000 euroa. Myyjä: Liisa Toivanen
puh. 040 588 9227, liisa.toivanen@gmail.com

Jouni Pajalan rakentama sello. Ollut ammattikäytössä, myydään pois sairauden vuoksi. Hintaa 16.000 €. timokurki@outlook.com

Myydään Savonlinnan oopperajuhlalippu, Olavinlinna, Sallinen: Kullervo, 17.7.2017 klo 19.00. p. 040 748 5580.

Hartola, Jääsjärvi: Saari 0,755 ha, hirsihuvi 52 m² + vintti, rak. 1957. Tupa, keittiö, sauna, ph, pukuhuone, kesävesi. Kaivo, biowc, kesäkeittiö + liukulasipatio, tiiligrilli, kesämaja. Puu, sähkö ja kaasu. Mantereella autotalli ja venevaja, 2 venettä. Tontti 0,570 ha, rak.oikeus 250 m². Myydään irtaimistoi-neen. Heti valmis asuttavaksi. p. 040 035 5530.

Senioritori

Vuokralle annetaan

Kodikas, siisti kaksio + lasitettu parveke upeassa ympäristössä Espanjan Torreviejassa. Asunnossa on uusittu keittiö, pesukoneet, ilmalämpöpumppu yms. Alueella on iso uima-allas. Asunnon lähellä on kauppa ja ravintoloita. Puh. 040 504 4497.

Turkissa Alaniassa Oban alueella (4 km Alanian keskustasta; meren rantaan noin 600 m) täysin varustettu 2014 valmistunut huoneisto 82 neliötä: avara olohuone/keittiö, mh x 2, wc ja kylpyhuone sekä 2 parveketta. Piha-alueella 6 pientä kerrostaloa, iso uima-allasalue, tenniskenttä, grillikatka ja lasten leikkipaikka. Lisäksi saunaosasto, sisä-uima-allas ja kuntosali. Rauhallinen, suljettu ja vartioitu asuinalue Trio City Blue. Hyvät lentoyhteydet suoraan Alaniaan Gatzipazaan. Tiedustelut puh. 0500 411 149 tai 050 597 9298.

Lomaosake Saariselällä, Siulaselkä, Inari Saari-selkä. Nukkumapaikkoja 8 hengelle; 2 molemmissa makuuhuoneissa ja 4 parvella. Pinta-ala 53 m² + parvi 35 m², 2 makuuhuonetta, tupa, parvi, keittiö, 2 wc, sauna, terassi ja varasto. Varustelu: lakanat ja pyyhkeet 8:lle, astiasto 8:lle, koneellistettu keittiö, pyykinpesukone ja kuivauskaappi sekä takka. Vko 25 Juhannusviikko 17.6.2017 klo 18 alkaen – 24.6.2017 klo 12 lauantaista lauantaihin. Vko 31 29.7.2017 klo 18 alkaen – 5.8.2017 klo 12. Vuokra 350 €/viikko sisältäen loppusiivouksen. Ilmoittele kiinnostuksesi sähköpostiini tarja.haranen@gmail.fi

Savonlinnassa kirkasvetisen järven rannalla 2009 rakennettu kesäasunto mukavuuksilla, 60 m² + 20m², 8 vuodepaikkaa. Keskustaan on matkaa 20 km. Vuokraus aika 3–7 pv:n jaksoissa 1.6.–30.9.2017. Ota yhteyttä p. 050 557 0270.

Tekisin ryijyn

Olen eläkeläinen, tarvitsen ajanvietettä. Tekisin mielelläni ryijyn sinun toiveittesi mukaan. Puh. 040 741 7898.

Kaamosta karkuun Senioriopettajien matkalla Kreikkaan!

ATEENA JA PELOPONNESOS 23.–27.10.2017

Antiikin Ateena on Kreikan pääkaupunki ja samalla talouden, politiikan ja kulttuurin keskus. Akropolis-kukkula on yksi Euroopan vierailuimmista nähtävyyksistä ja kuuluu Unescon maailmanperintökohteisiin. Vaikka Ateenaan liitetäänkin vahvasti historian siipien havina, on kaupunki myös vilkas ja nykyaikainen. Matkan aikana tutustumme myös kauniisiin Ateenan lähisaariin ja teemme koko päivän retken Peloponnesokselle. Tervetuloa mukaan matkalle sivistyksen kehtoon!

MATKAOHJELMA

23.10. Maanantai

Suora lento Helsingistä Ateenaan klo 17.45–21.25. Lennolla tarjoillaan lämmin ateria. Ateenan lentokentällä on suomenkielinen opas vastassa, kuljetus hotelliin.

24.10. Tiistai: Akropolis ja museo, Agora

Aamiaisen jälkeen lähdemme oppaan johdolla Akropoliin uuteen museon. Tutustumme sen kokoelmiin, joihin kuuluvat mm. Erekteionin karyatidit eli naishahmoiset pylväät, sekä laaja kokoelma mm. arkaaisen ja klassisen kauden veistoksia ja keramiikkaa sekä friisejä.

Museon jälkeen nousemme Akropolis-kukkulan huipulle, jossa sijaitsevat Parthenon ja Athene Niken temppeli. Näemme Akropoliin porttirakennuksen, Propylaian ja Erechteionin temppelin sulavalinjaisien pylväiden lisäksi kuuluisat karyatidit. Akropolis valittiin Unescon maailmanperintöluetteloon vuonna 1987.

Näemme myös Areopagin kukkulan, jossa mm. Apostoli Paavali piti kuuluisan puheensa tuntemattomasta jumalasta 54 jKr. Tutustumme muinaiseen Agoraan, jonka ympärillä on lukuisia hyvin säilyneitä muistomerkkejä mm. Hefaistoksen temppeli sekä Attaloksen stoa, joka toimi kauppapaikkana.

Päätteeksi nautimme meze-lounaan, jonka jälkeen on vapaata aikaa tutustua kaupunkiin omin päin ja tehdä ostoksia tai palata hotellille rentoutumaan.

25.10. Keskiviikko: Päiväristeily Hydra, Poros ja Aigina

Aamiaisen jälkeen aikainen lähtö klo 7.20 päiväristeilylle oppaan kanssa. Tutustumme kolmeen Ateenan lähisaareen: Hydraan, Porokseen

sekä Aiginaan. Hydra on jetsetien saari, paikka missä Leonard Cohen asui ja sai inspiraatiota. Poros on pieni ja vehreä saari Peloponnesoksen kyljessä ja Aigina on taas tunnettu maittavista pistaasi-pähkinöistään. Lounas päivän aikana laivalla. Palaamme illalla Ateenaan.

26.10. Torstai: Kokopäivän retki Peloponnesokselle

Aamiaisen jälkeen lähtö oppaan kanssa kokopäiväretkelle Peloponnesokselle. Pysähdymme kuuluisalla Korintin kanavalla. Sieltä jatkamme kohti Epidauruksen amfiteatteria, jonka akustiikka on maailmankuulu. Vierailemme paikallisella luomu-oliiviviljalla, jossa saamme hyvän kuvan Välimeren vihreän kullan eli oliiviöljyn tuotannosta. Yritys valmistaa laadukasta luomuoliiviöljyä ja oliivikosmetiikkaa, joita on mahdollisuus ostaa myös kotiin viemiseksi. Jatkamme matkaa Kreikan etiseen pääkaupunkiin Nafplioon ja tutustumme sen idylliseen vanhaan kaupunkiin. Lounas päivän aikana. Palaamme takaisin Ateenaan alkuiltasta, ja nautimme yhteisen läksiäisillallisen.

27.10. Perjantai

Aikainen aamiaisen ja kuljetus lentokentälle, josta suora Finnairin lento Helsinkiin klo 9.15–13.00.

Majoitus koko matkan ajan:

Hotelli Parthenon ****+ 6, Makri, 11742 Athens

Suosittu ja viihtyisä hotelli historiallisessa vanhassa kaupungissa, Akropolis museon läheisyydessä. Plakan idyllinen vanha kaupunki kortteleineen sijaitsee vain parin sadan metrin päässä hotellista. Akropoliille johtava autoton leveä kävelykatu viihtyisine tavernoineen alkaa hotellin vierestä. Hotellissa on ravintola ja kokoustilat. Valoisat huoneet, joissa ilmastointi, tallelokero, LCD tv, minijääkaappi, kylpyhuone, ilmainen wi-fi. Lähin metro: Akropoli 50 m päässä hotellista. Bussilta noin 50 metrin kävely kävelykatua pitkin hotellille.

Matkan hinta 1150 €/hlö, kun ryhmässä on minimi 20 lähtijää.

Matkan hintaan sisältyy: suora Aegan Airlinesin lento Helsinki–Ateena–Helsinki turistiluokassa lentoveroineen, lennoilla ateriat maksettua, majoitus jaetussa 2 hengen huoneessa aamiaisineen, kuljetukset, retket ja sisäänpääsyt ohjelman mukaisesti, ateriat: 3 x lounas ruokajuomineen ja 1 x illallinen ruokajuomineen, suomalaisen paikallisoppaan palvelut koko matkan ajan kohteessa, toimitus- ja palvelumaksut. Lisämaksusta: yhden hengen huone 245 €.

Matka edellyttää normaalia liikuntakykyä. Pidätämme oikeudet mahdollisiin aikataulu-, ohjelma- ja hintamuutoksiin polttoaine-, viranomais- tai lentoverokustannusten noustessa.

Varaukset ja lisätiedot:

MatkaSeniorit sähköpostitse info@matkaseniorit.fi tai 09 466 300 tai verkkokaupassa www.kontiki.fi

Vastuullinen matkanjärjestäjä on kotimainen Oy Kon-Tiki Tours Ltd/MatkaSeniorit, joka kuuluu Kilpailu- ja kuluttajaviraston ylläpitämään matkanjärjestäjärekisteriin ja noudattaa matkailualan yleisiä valmismatkaehtoja sekä erityisehtoja, joista asiakas saa tiedot matkan varauksen yhteydessä.